

***Kujawsko-Pomorski Program
Wyrównywania Szans
Edukacyjnych Dzieci
i Młodzieży oraz Wspierania
Edukacji Uzdolnionych Dzieci
i Młodzieży **na lata 2023-2029*****

Spis treści

Spis treści.....	2
1. Rola edukacji w polityce rozwoju województwa. Cele Kujawsko-Pomorskiego Programu Wyrównywania Szans Edukacyjnych Dzieci i Młodzieży oraz Wspierania Edukacji Uzdolnionych Dzieci i Młodzieży na lata 2023-2029.....	3
2. Identyfikacja kluczowych wyzwań Kujawsko-Pomorskiego Programu Wyrównywania Szans Edukacyjnych Dzieci i Młodzieży oraz Wspierania Edukacji Uzdolnionych Dzieci i Młodzieży na lata 2023-2029	5
2.1 Wzrost upowszechnienia i poprawa jakości wychowania przedszkolnego.	6
2.2 Kształcenie ogólne. Poprawa jakości kształcenia podstawowego.	8
2.3 Kształcenie ogólne. Poprawa jakości kształcenia ponadpodstawowego.	13
2.4 Kształcenie zawodowe.	20
2.5 Poprawa obecnego systemu wyrównywania szans edukacyjnych i wsparcia ucznia zdolnego w województwie oraz rozwój innowacyjnej edukacji.....	22
2.6 Kluczowe wnioski wynikające z wyzwań Kujawsko-Pomorskiego Programu Wyrównywania Szans Edukacyjnych Dzieci i Młodzieży oraz Wspierania Edukacji Uzdolnionych Dzieci i Młodzieży na lata 2023-2029.....	25
3. Ustalenia Kujawsko-Pomorskiego Programu Wyrównywania Szans Edukacyjnych Dzieci i Młodzieży oraz Wspierania Edukacji Uzdolnionych Dzieci i Młodzieży na lata 2023-2029	27
4. System realizacji ustaleń Kujawsko-Pomorskiego Programu Wyrównywania Szans Edukacyjnych Dzieci i Młodzieży oraz Wspierania Edukacji Uzdolnionych Dzieci i Młodzieży na lata 2023-2029	29
4.1 System wdrażania oraz źródła finansowania.....	29
4.2 Zakładane efekty realizacji <i>Programu</i>	29
5. System monitorowania realizacji ustaleń Kujawsko-Pomorskiego Programu Wyrównywania Szans Edukacyjnych Dzieci i Młodzieży oraz Wspierania Edukacji Uzdolnionych Dzieci i Młodzieży na lata 2023-2029	30

1. Rola edukacji w polityce rozwoju województwa. Cele Kujawsko-Pomorskiego Programu Wyrównywania Szans Edukacyjnych Dzieci i Młodzieży oraz Wspierania Edukacji Uzdolnionych Dzieci i Młodzieży na lata 2023-2029

Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży oraz wsparcie uczniów uzdolnionych zajmuje bardzo ważne miejsce w polityce rozwoju regionalnego województwa kujawsko-pomorskiego. *Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+*, w ramach obszaru rozwojowego „Społeczeństwo” formułuje cel główny „1. Skuteczna edukacja”, który zawiera ustalenia dotyczące poprawy jakości kształcenia i wychowania, edukacji dla gospodarki opartej na wiedzy i nowoczesnych technologiach, kształtowaniu środowiska edukacyjnego oraz rozwoju szkolnictwa wyższego¹. Poziom wykształcenia mieszkańców województwa jest kluczową determinantą poziomu rozwoju społecznego, który z kolei stanowi jeden z czterech filarów „idei przyspieszenia” rozwoju województwa. W ujęciu wewnątrzregionalnym idea przyspieszenia oznacza wyrównywanie poziomu życia na całym terenie województwa i niwelowanie negatywnego dystansu rozwojowego obszarów wykazujących sytuację problemową, natomiast w kontekście międzyregionalnym wskazuje na uzyskiwanie przewag konkurencyjnych w dziedzinach kluczowych dla jakości życia mieszkańców.

Cele operacyjne *Strategii*: „11. Podniesienie jakości kształcenia i wychowania”, „12. Edukacja dla gospodarki opartej na wiedzy i nowoczesnych technologiach” oraz „13. Kształtowanie środowiska edukacyjnego” formułują kierunki rozwoju istotne dla wsparcia edukacji dzieci i młodzieży. Są to: upowszechnienie wychowania przedszkolnego, zapewnienie wysokiej jakości kształcenia na wszystkich etapach edukacji, wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży, wsparcie skutecznego kształcenia uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, wsparcie rozwoju zdolnych uczniów, rozwój edukacji regionalnej i lokalnej, rozwój edukacji regionalnej i lokalnej, rozwój kompetencji uczniów w zakresie funkcjonowania we współczesnym społeczeństwie, rozwój doradztwa zawodowego na wszystkich etapach kształcenia, zapewnienie wysokiej jakości kształcenia zawodowego, rozwój innowacyjnej edukacji. Znaczna ich część operacjonalizowana jest przez interwencję niniejszego dokumentu. Fakt ten jest potwierdzeniem zgodności jego ustaleń z ustaleniami *Strategii*.

W celu wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży, możliwości zdobywania przez nich wiedzy oraz wsparcia uczniów uzdolnionych, *Strategia rozwoju województwa*

¹ W *Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+* (najbardziej ogólnym dokumencie programowym województwa), nie zamierza się różnicować wsparcia szkół wyższych wyłącznie w oparciu o status własnościowy – ewentualne różnicowanie może i powinno być uzależnione od profilu kształcenia i osiąganych jego efektów, prowadzenia działalności badawczo-rozwojowej i ewentualnie realizacji współpracy na rzecz rozwoju regionu z innymi podmiotami. Dokumenty operacyjne województwa uszczegóławiające prowadzenie skutecznej edukacji, zawężają ustalenia i interwencję do wychowania przedszkolnego, szkół podstawowych oraz ponadpodstawowych II stopnia (liceów ogólnokształcących, techników, szkół branżowych), wobec których Samorząd Województwa prowadzi w sposób bezpośredni i pośredni adekwatną politykę rozwoju.

kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+, określiła szereg projektów kluczowych, czyli przedsięwzięć związanych z przyspieszeniem rozwoju województwa w określonych aspektach dziedzin rozwoju społeczno-gospodarczego, wykazujących negatywny dystans rozwojowy lub wymagających wsparcia. Wobec problematyki nakreślonej w niniejszym dokumencie, wymienić należy 13 projektów kluczowych, tj.: „Powołanie Publicznej Uczelni Zawodowej w Grudziądzu”, „Kujawsko-Pomorskie Centra Innowacyjnej Edukacji”, „Młyn Energii” w Grudziądzu, „Rodzinne Centrum Wiedzy i Rozrywki „Energia Włocławka”, „Centrum Geologii i Laboratorium Bursztynu w Inowrocławiu”, „Centrum Edukacji Astronomicznej”, „Program powszechnej dwujęzyczności w przedszkolach funkcjonujących w województwie kujawsko-pomorskim”, „Kujawsko-Pomorskie Programy Stypendialne”, „Promocja nauk ścisłych wśród dzieci i młodzieży”, „Klucz do uczenia III” – program zajęć dodatkowych dla uczniów szkół podstawowych w województwie kujawsko-pomorskim”, „Kujawsko-Pomorska Szkoła Internetowa”, „E-edukacja 2.0”, „Budowa i wdrożenie rozwiązań systemowych w obszarze doradztwa zawodowego dla uczniów szkół wszystkich szczebli kształcenia”.

Ustalenia dotyczące wdrażania skutecznej edukacji zawarte zostały w *Strategii Przyspieszenia 2030+* oraz *Polityce edukacyjnej województwa kujawsko-pomorskiego*, która jest jednym z 26 regionalnych dokumentów programowych kluczowych dla realizacji ustaleń *Strategii*. Oba te dokumenty pełnią rolę nadrzędną wobec *Programu Kujawsko-Pomorski Program Wyrównywania Szans Edukacyjnych Dzieci i Młodzieży oraz Wspierania Edukacji Uzdolnionych Dzieci i Młodzieży na lata 2023-2029*², pełni natomiast rolę dokumentu uszczegóławiającego ustalenia *Strategii* oraz *Polityki edukacyjnej* w zakresie wyrównywania szans kształcenia i wsparcia uczniów uzdolnionych. Podstawę prawną opracowania dokumentu stanowi art. 90t. ust. 1 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2022 r., poz. 2230), zgodnie z którym jednostki samorządu terytorialnego mogą tworzyć regionalne programy wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży i wspierania edukacji uzdolnionych dzieci i młodzieży. Potrzeba opracowania kolejnego *Programu* wynika z faktu, iż kończy się obecna perspektywa programowania UE na lata 2014-2020³, w ramach której finansowano ustalenia i projekty dotychczas obowiązującego *Programu z Regionalnego programu operacyjnego województwa kujawsko-pomorskiego na lata 2014-2020*. **Opracowanie nowego dokumentu jest niezbędne dla rozpoczęcia realizacji określonych projektów stypendialnych, możliwych do sfinansowania w ramach nowego Programu regionalnego: Fundusze Europejskie dla Kujaw i Pomorza na lata 2021-2027**, zatwierdzonego decyzją wykonawczą Komisji Europejskiej z dnia 7 grudnia 2022 r.

Samorząd Województwa wykonuje zadania oświatowe w zakresie edukacji publicznej poprzez zapewnienie kształcenia, wychowania i opieki, w tym kształcenia specjalnego oraz profilaktyki społecznej w szkołach, placówkach doskonalenia nauczycieli oraz kolegiach pracowników służb społecznych. **Do zadań własnych województwa w zakresie edukacji należy zakładanie oraz prowadzenie publicznych zakładów**

² Dokument nie ma charakteru programu w rozumieniu ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju z 2006 r. (Dz. U. z 2023 r., poz. 225 z późn. zm.).

³ Realizowanej zgodnie z perspektywą n+3 do końca 2023 r. Jest to zasada odnosząca się do okresu programowania Unii Europejskiej, która określa dodatkowy okres na realizację i rozliczenie projektów i programów współfinansowanych z Funduszy Europejskich. W praktyce oznacza to, że z funduszy przyznanych w ramach perspektywy finansowej 2014-2020 faktycznie korzystać można do roku 2023. Jeżeli do tego czasu krajowi członkowskiemu nie uda się wykorzystać wszystkich środków przyznanych na bieżącą perspektywę finansową, będzie musiał zwrócić niewykorzystaną nadwyżkę do budżetu UE.

kształcenia i placówek doskonalenia nauczycieli, bibliotek pedagogicznych oraz szkół o znaczeniu regionalnym lub ponadregionalnym⁴. Samorząd Województwa zobowiązany jest również do prowadzenia inwestycji mających na celu zapewnienie jak najlepszego funkcjonowania placówek będących jednostkami budżetowymi, dla których jest organem prowadzącym:

- Biblioteki Pedagogicznej im. gen. bryg. prof. Elżbiety Zawackiej w Toruniu,
- Kujawsko-Pomorskiego Centrum Edukacji Nauczycieli w Bydgoszczy,
- Kujawsko-Pomorskiego Centrum Edukacji Nauczycieli w Toruniu,
- Kujawsko-Pomorskiego Centrum Edukacji Nauczycieli we Włocławku,
- Kujawsko-Pomorskiego Centrum Kształcenia Zawodowego w Bydgoszczy,
- Kujawsko-Pomorskiego Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego im. Janusza Korczaka w Toruniu,
- Kujawsko-Pomorskiego Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego nr 1 dla Dzieci i Młodzieży Słabo Widzącej i Niewidomej im. Louisa Braille'a w Bydgoszczy,
- Kujawsko-Pomorskiego Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego nr 2 dla Dzieci i Młodzieży Słabo Słyszącej i Niestyszącej im. gen. Stanisława Maczka w Bydgoszczy,
- Medyczo-Społecznego Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Toruniu,
- Medyczo-Społecznego Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Inowrocławiu,
- Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej im. Mariana Rejewskiego w Bydgoszczy,
- Zespołu Szkół nr 33 Specjalnych dla Dzieci i Młodzieży Przewlekłe Chorej w Bydgoszczy,
- Zespołu Szkół Specjalnych dla Dzieci i Młodzieży Przewlekłe Chorych i Niepełnosprawnych nr 1 w Ciechocinku.

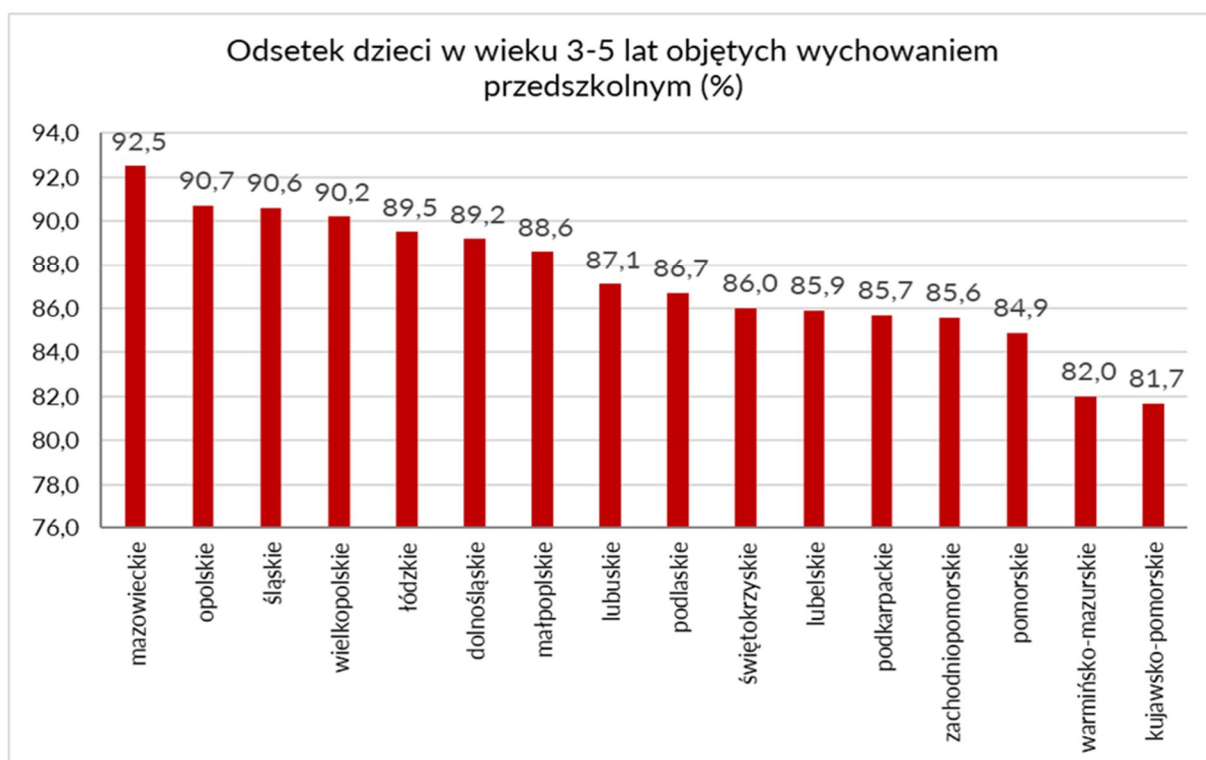
2. Identyfikacja kluczowych wyzwań Kujawsko-Pomorskiego Programu Wyrównywania Szans Edukacyjnych Dzieci i Młodzieży oraz Wspierania Edukacji Uzdolnionych Dzieci i Młodzieży na lata 2023-2029

Potrzeba programowania działań zarówno wyrównujących szanse edukacyjne wszystkich uczniów z terenu województwa kujawsko-pomorskiego, jak i wspierających edukację uzdolnionych uczniów, wynika z licznych uwarunkowań rozwojowych, w których województwo wykazuje sytuację problemową. Dotyczą one zarówno dostępu i stopnia korzystania z określonych form kształcenia, jak i ich jakości. **Poniżej przedstawiono kluczowe wyzwania rozwojowe, na które pośrednio lub bezpośrednio wpływają: interwencja zaplanowana w ramach dotychczas realizowanych projektów stypendialnych na rzecz rozwoju edukacji dzieci i młodzieży, finansowanych z *Regionalnego programu operacyjnego województwa kujawsko-pomorskiego na lata 2014-2020*, jak i w mniejszym stopniu efekty pozostałych działań wynikających z zadań statutowych i kompetencji Samorządu Województwa w obszarze edukacji, w tym również finansowanych ze środków własnych.**

⁴ Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (Dz. U. z 2021 r., poz. 1082 z późn. zm.).

2.1 Wzrost upowszechnienia i poprawa jakości wychowania przedszkolnego.

Województwo kujawsko-pomorskie wykazuje niskie wskaźniki upowszechnienia wychowania przedszkolnego⁵. W 2021 roku znajdowało się na ostatnim miejscu pod względem wskaźnika odsetka dzieci w wieku 3-5 lat⁶ objętych wychowaniem przedszkolnym, który wyniósł 81,7%, co daje liczbę zaledwie 817 na 1000 dzieci w tym wieku. W Polsce wartość ta wyniosła przeciętnie 873, w a województwie mazowieckim 925. *Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+* zakłada, iż od roku 2024 co najmniej 85%, a od roku 2026 co najmniej 90% dzieci w wieku 3-5 lat, objętych będzie wychowaniem przedszkolnym na terenie województwa. Wskaźnik ten traktowany jest jako istotny marker rozwojowy przyspieszenia rozwoju województwa, dotyczy zagadnienia, na które Samorząd Województwa może w istotny sposób wpływać. Łącznie w 2021 r. wychowaniem przedszkolnym w województwie kujawsko-pomorskim objętych było 50 598 dzieci w wieku 3-5 lat.

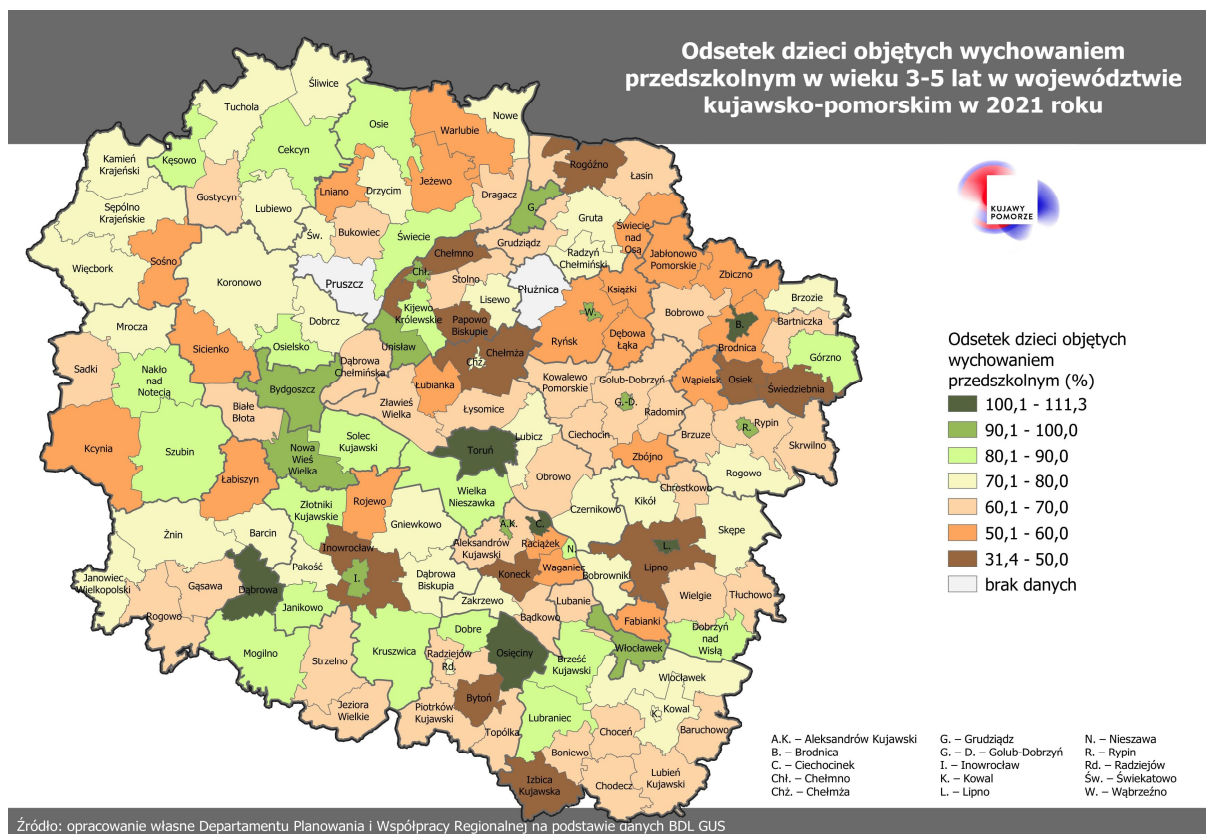

Rysunek 1. Odsetek dzieci w wieku 3-5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w 2021 roku

Źródło: opracowanie własne Departamentu Planowania i Współpracy Regionalnej na podstawie danych BDL GUS

⁵ Celem wychowania przedszkolnego jest zapewnienie dzieciom opieki, wspomaganie indywidualnego rozwoju, realizacja podstawy programowej oraz przygotowanie ich do nauki w szkole (ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe).

⁶ Właściwą grupą odniesienia dla wieku przedszkolnego jest grupa 3-5 lat, ponieważ dla dzieci 6-letnich wychowanie przedszkolne jest obowiązkowe.

Rysunek 2. Odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w wieku 3-5 lat w województwie kujawsko-pomorskim w 2021 roku

W województwie kujawsko-pomorskim widoczne jest zróżnicowanie dostępności do wychowania przedszkolnego – w miastach udział dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w wieku 3-5 lat w 2021 r. wyniósł przeciętnie 102,2%⁷, a na obszarach wiejskich 58,5%. W przypadku 11 gmin województwa wskaźnik ten nie był wyższy niż 50%, a 10 z tych gmin to gminy wiejskie (w gminach: Rogóźno, Izbica Kujawska, w. Chełmża oraz Osiek wskaźnik nie osiągnął nawet 40%). Wśród gmin wiejskich w województwie najwyższy odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w wieku 3-5 lat zanotowano w gminach: Osiecin oraz Dąbrowa (103,5%) oraz Unisław (100%) – znajduje to potwierdzenie, iż gminy wiejskie mogą tworzyć równie konkurencyjne przedszkola oraz ośrodki wychowania przedszkolnego, choć w przeważającej mierze dostęp do wychowania przedszkolnego bądź zainteresowanie tą formą kształcenia dzieci jest w nich znikome. Istotnym aspektem jest też współczynnik przyrostu rzeczywistego determinowany przez ujemny współczynnik przyrostu naturalnego oraz ujemny współczynnik salda migracji na tych obszarach, który warunkuje zmniejszenie liczby dzieci w wieku 3-5 lat, a tym samym także m.in. popytu na wychowanie przedszkolne. Wśród gmin miejskich najwyższe wartości wskaźnika wystąpiły w: Ciechocinku (111,3%), m. Lipno (110,5%) oraz m. Brodnica (103,7%). W Toruniu wyniósł 101,3%, a w Bydgoszczy 98,9%.

Niski wskaźnik nie wynika wyłącznie z dostępności miejsc, gdyż często placówki przedszkolne zapewniają wystarczającą ich liczbę. Jest skutkiem zbyt małej dostępności do jego form organizacyjnych – przedszkoli, ośrodków wychowania przedszkolnego,

⁷ Wartość wskaźnika ma związek z uczęszczaniem do przedszkoli, ośrodków wychowania przedszkolnego oraz oddziałów przedszkolnych dzieci spoza terenu danego miasta w gminie miejsko-wiejskiej lub spoza gminy miejskiej.

oddziałów przedszkolnych funkcjonujących przy szkołach, zespołów wychowania przedszkolnego oraz punktów przedszkolnych, tj. zbyt dużej odległości do danej placówki. Problemem jest także często niski standard infrastruktury występujących obiektów.

Barierą są też kwestie mentalnościowe – nieposyłanie dzieci do przedszkoli, pomimo istnienia takiej możliwości. Sytuacja ta z jednej strony wpływa na mniejszą aktywność zawodową kobiet, z drugiej zaś na cały proces edukacji, gdyż umiejętności nabyte w przedszkolu przekładają się na lepsze wyniki w szkole i sprawniejsze funkcjonowanie w dorosłym życiu. Dlatego też dostrzega się potrzebę podjęcia działań wspierających i promujących wykształcenie od najmłodszych lat. Konieczne jest stałe podnoszenie kwalifikacji zawodowych przez kadrę pedagogiczną świadczącą opiekę przedszkolną oraz **stałe podnoszenie jakości usług i wzbogacanie oferty edukacyjnej m.in. o zajęcia z języków obcych.**

W obszarze edukacji przedszkolnej wskazuje się także na zagadnienie niedostatecznego wsparcia dzieci ze zdiagnozowanymi deficytami (nie tylko z niepełnosprawnościami) i nierówne szanse edukacyjne tych dzieci. Niedostateczne wsparcie dla tej grupy dzieci wynika m.in. z braku szerokich działań ukierunkowanych na zajęcia indywidualne dla dzieci z dysfunkcjami, niedostateczne wyposażenie w specjalistyczne wyposażenie, a także z poziomu kompetencji lub kwalifikacji zawodowych nauczycieli.

2.2 Kształcenie ogólne. Poprawa jakości kształcenia podstawowego.

Jak wskazują dane pozyskane z Rejestru Szkół i Placówek Oświatowych⁸ w 2022 r. na terenie województwa kujawsko-pomorskiego funkcjonowało 709 szkół podstawowych dla dzieci i młodzieży, w tym 48 szkół specjalnych. Większość z nich to szkoły o charakterze publicznym (639 placówek). Największą liczbą szkół podstawowych charakteryzują się miasta – wyróżniają się zwłaszcza Bydgoszcz oraz Toruń, gdzie funkcjonują odpowiednio 63 i 44 szkoły. Na terenach wiejskich liczba szkół w poszczególnych gminach jest zróżnicowana – od 1 do 9 placówek. Według danych GUS łącznie w szkołach podstawowych dla dzieci i młodzieży funkcjonujących na terenie województwa w 2021 r. uczyło się 164 574 uczniów, z czego 3 210 w szkołach specjalnych.

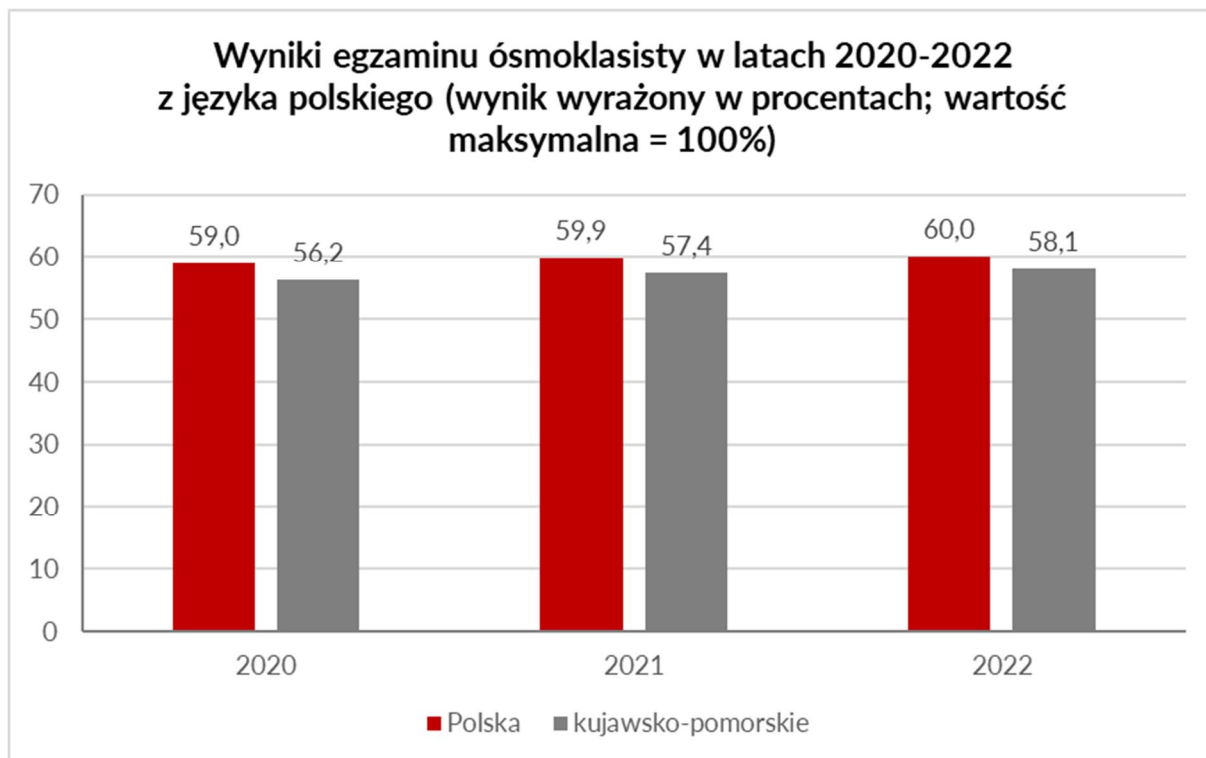
Należy podkreślić, że w ciągu ostatnich lat w większości gmin regionu zmniejszyła się liczba dzieci w wieku 7-15 lat, a co za tym idzie liczba uczniów. Największy procentowy spadek – ponad 25%, w latach 2011-2020 zanotowano w gminach wiejskich Ciechocin i Koneck. Jednocześnie znaczny wzrost liczby dzieci w wieku 7-15 lat zauważalny jest w Bydgoszczy i Toruniu oraz w ich gminach podmiejskich (w gminach Obrowo i Osielesko aż o odpowiednio 48% i 42%).

Województwo kujawsko-pomorskie notuje chroniczną sytuację problemową w zakresie kształcenia na poziomie podstawowym, o czym świadczą wyniki przeprowadzanych obecnie egzaminów ósmoklasisty. Wskazują one na słabsze przygotowanie uczniów województwa na tle Polski, widoczne jest także niekorzystne pogłębianie się dysproporcji względem kraju.

W latach 2020-2022 wyniki egzaminów ósmoklasisty z języka polskiego, matematyki i języka angielskiego w województwie były, w zależności od zdawanego przedmiotu, od

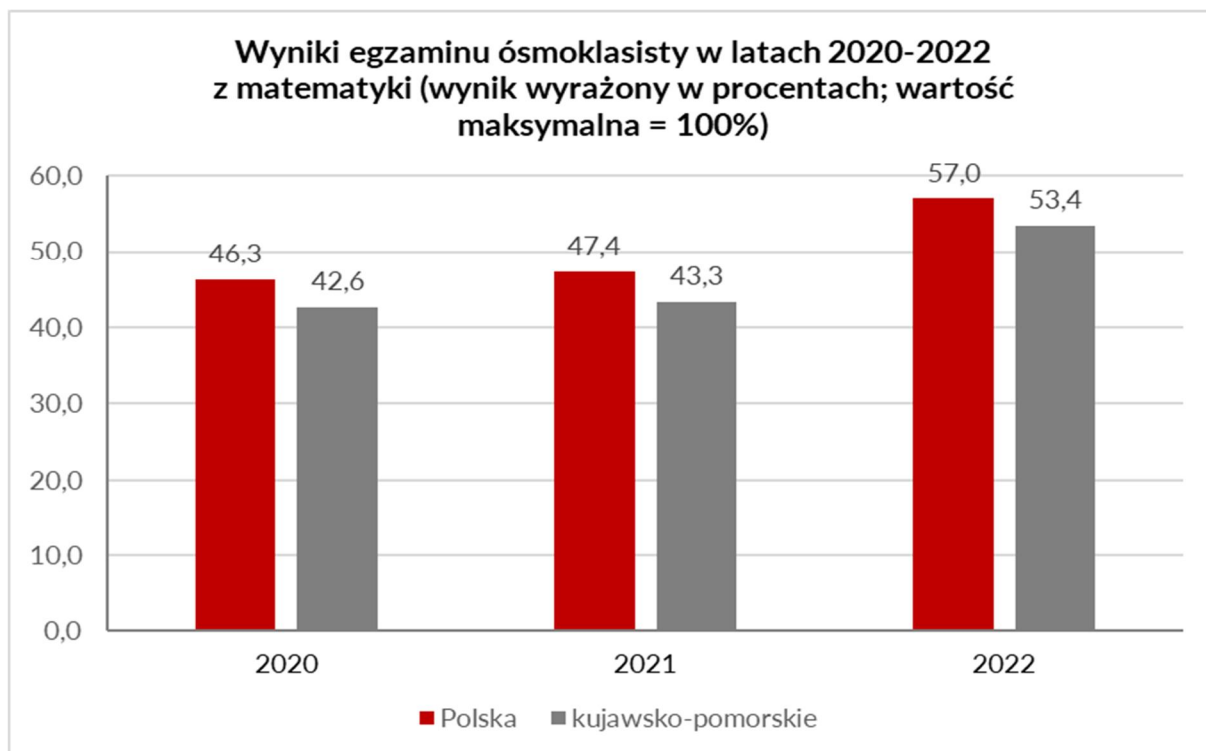
⁸ Rejestr Szkół i Placówek Oświatowych <https://rspo.gov.pl>, dostęp z dnia 23.03.2022 r.

ponad 3% do prawie 10% niższe, niż przeciętnie w Polsce, a województwo kujawsko-pomorskie sytuowało się w końcówce stawki województw. W 2022 r. według wyników analizowanych egzaminów, województwo zajęło kolejno: 9, 14 i 16 miejsce w kraju, gdzie szczególnie niekorzystny dystans rozwojowy widoczny jest w przypadku egzaminu z języka angielskiego (3,9 p. proc. do średniej ogólnokrajowej).

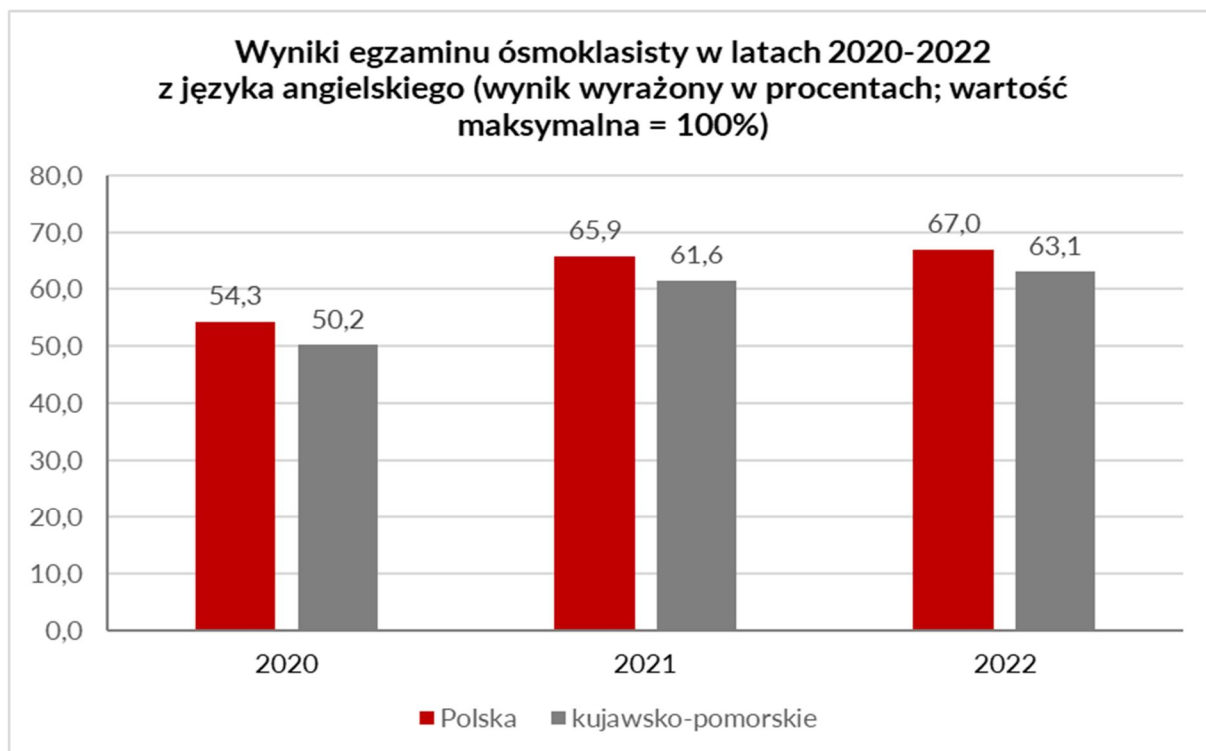
Rysunek 3. Wyniki egzaminu ósmoklasisty w latach 2020-2022 z języka polskiego (wynik wyrażony w procentach; wartość maksymalna = 100%)

Źródło: opracowanie własne Departamentu Planowania i Współpracy Regionalnej na podstawie danych Okręgowych Komisji Egzaminacyjnych i Centralnej Komisji Egzaminacyjnej

Rysunek 4. Wyniki egzaminu ósmoklasisty w latach 2020-2022 z matematyki (wynik wyrażony w procentach; wartość maksymalna = 100%)

Źródło: opracowanie własne Departamentu Planowania i Współpracy Regionalnej na podstawie danych Okręgowych Komisji Egzaminacyjnych i Centralnej Komisji Egzaminacyjnej

Rysunek 5. Wyniki egzaminu ósmoklasisty w latach 2020-2022 z języka angielskiego (wynik wyrażony w procentach; wartość maksymalna = 100%)

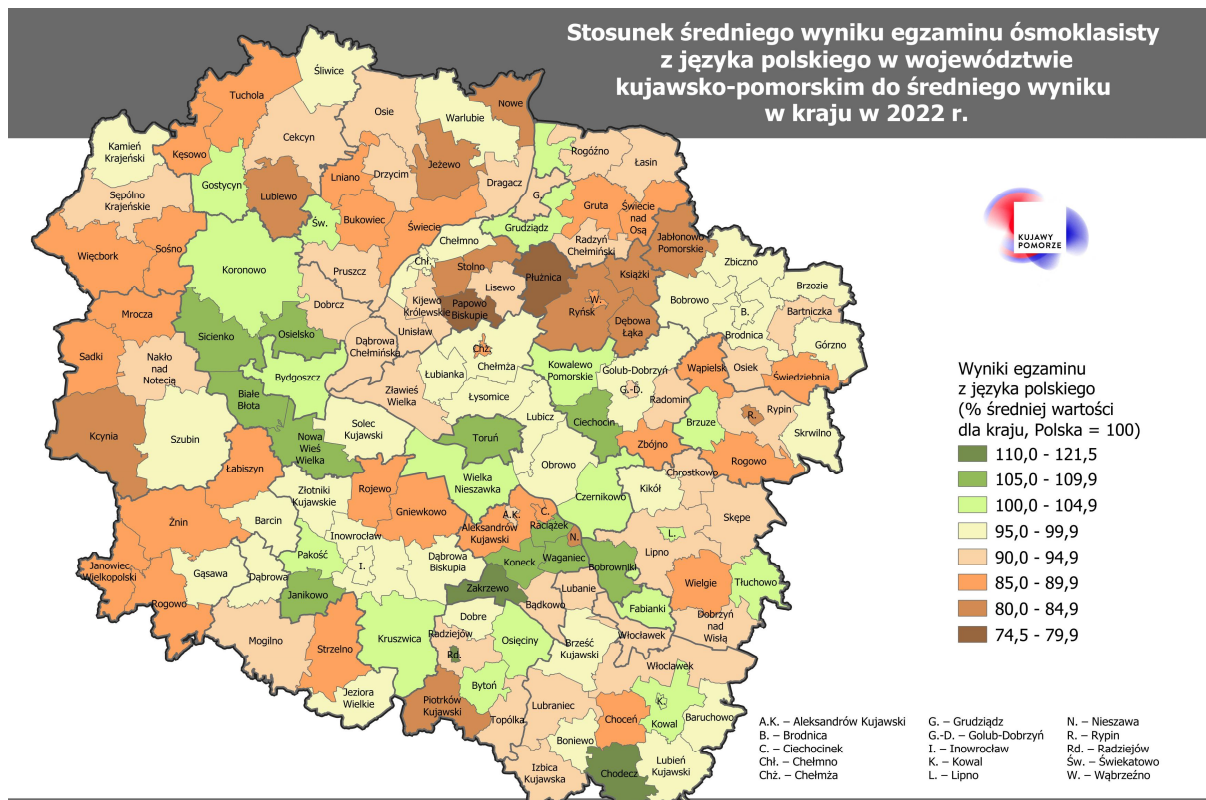
Źródło: opracowanie własne Departamentu Planowania i Współpracy Regionalnej na podstawie danych Okręgowych Komisji Egzaminacyjnych i Centralnej Komisji Egzaminacyjnej

Obecne średnie wyniki uczniów z województwa kujawsko-pomorskiego w egzaminach ósmoklasisty z języka polskiego, matematyki i języka angielskiego stanowią odpowiednio: 96,8%, 93,7% oraz 94,2% wartości średnich wyników krajowych z tych egzaminów. *Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+*, zakłada poprawę obecnych wyników egzaminu ósmoklasisty z matematyki oraz języka angielskiego – w obu przypadkach osiągnięcie minimum średniej wartości krajowej od 2024 roku (100%), a od roku 2026, 103% tej wartości. Wskaźniki te traktowane są jako markery rozwojowe przyspieszenia rozwoju województwa – dotyczą zagadnień, na które Samorząd Województwa może w istotny sposób wpływać.

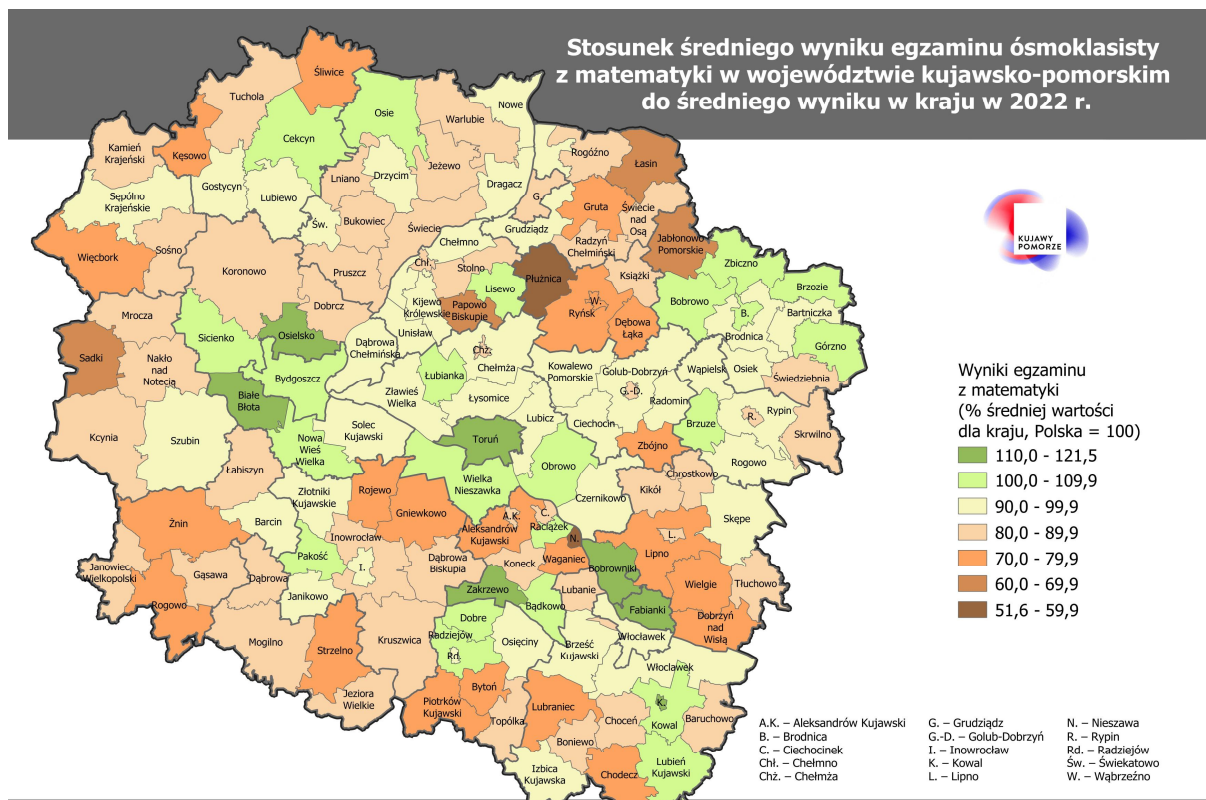
Niekorzystna sytuacja jest dodatkowo wzmocniona poprzez fakt, że w kujawsko-pomorskim w przypadku wszystkich zdawanych na egzaminach przedmiotów notuje się większy i dużo większy, niż przeciętnie w Polsce, **udział gmin uzyskujących wyniki bardzo słabe i dużo mniejszy udział gmin notujących wyniki bardzo dobre**. Dla przykładu, w roku 2022 z egzaminu z języka polskiego udział gmin w regionie uzyskujących wyniki niższe niż 90% średniej krajowej wynosił 29,2% i był to udział o 4,2 p. proc. wyższy, niż w przypadku wszystkich gmin w kraju.

Dużo wyższe udziały gmin najłabszych notuje się w przypadku egzaminu z matematyki i języka angielskiego. Wynik poniżej 90% średniej krajowej z matematyki uzyskało 52% gmin w województwie (40,4% gmin w całym kraju). **Średni wynik egzaminu z języka angielskiego na poziomie niższym niż 90% średniej krajowej uzyskano w 2/3 gmin w województwie** (i w około 49% gmin w Polsce), a na poziomie niższym niż 80% średniej krajowej w 31% gmin w kujawsko-pomorskim (21,7% gmin w kraju). Wartości te jednoznacznie wskazują na problem niedostatecznego poziomu kształcenia w dużej części kujawsko-pomorskich gmin, a zwłaszcza niepokojący jest duży udział gmin uzyskujących wyniki bardzo niskie.

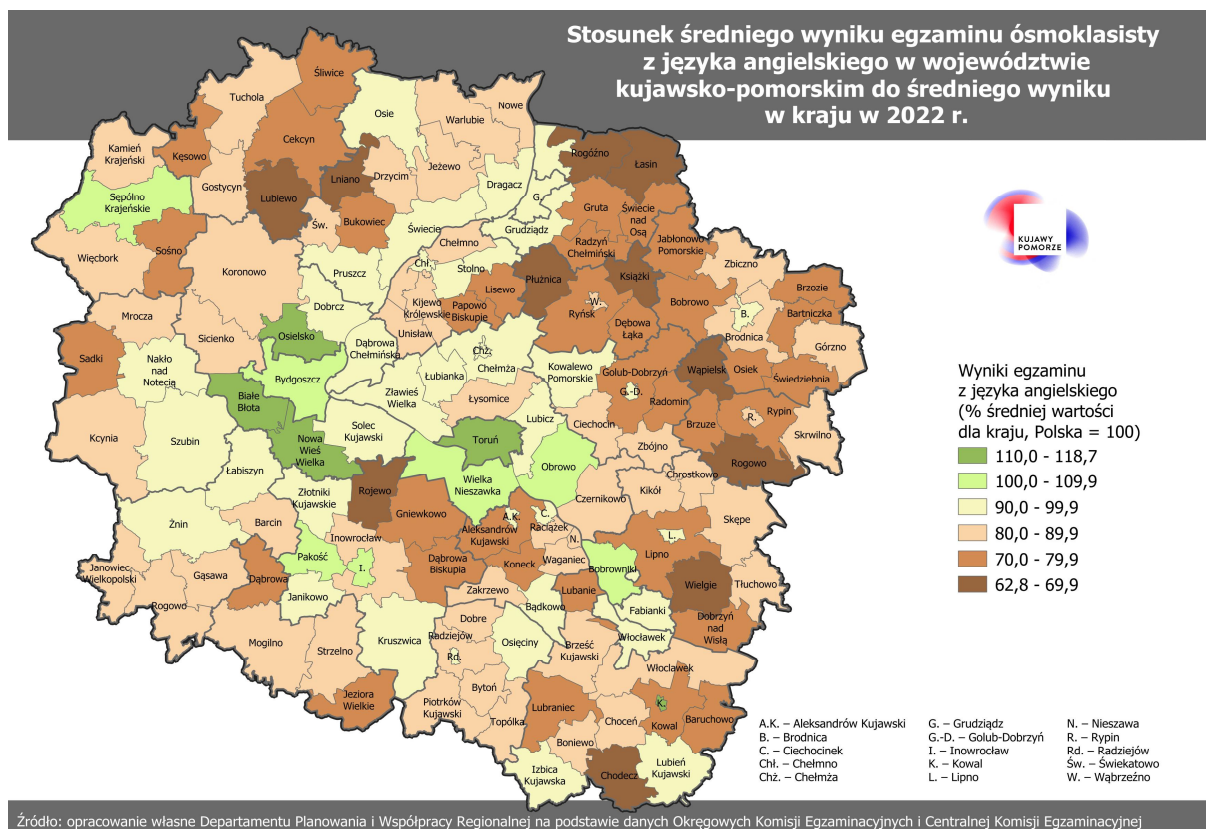
Wyniki egzaminów, mimo że nie świadczą całościowo o jakości kształcenia, to stanowią jej bardzo ważny element, gdyż odzwierciedlają poziom wiedzy posiadany przez uczniów oraz mają istotne znaczenie w aspekcie możliwości kontynuacji nauki w wybranych szkołach.

Rysunek 6. Stosunek średniego wyniku egzaminu ósmoklasisty z języka polskiego w województwie kujawsko-pomorskim do średniego wyniku w kraju w 2022 r.

Rysunek 7. Stosunek średniego wyniku egzaminu ósmoklasisty z matematyki w województwie kujawsko-pomorskim do średniego wyniku w kraju w 2022 r.

Rysunek 8. Stosunek średniego wyniku egzaminu ósmoklasisty z języka angielskiego w województwie kujawsko-pomorskim do średniego wyniku w kraju w 2022 r.

2.3 Kształcenie ogólne. Poprawa jakości kształcenia ponadpodstawowego.

W 2022 r. na terenie województwa funkcjonowały 432 szkoły ponadpodstawowe dla młodzieży⁹ (w tym 39 szkół specjalnych) obejmujące licea ogólnokształcące (140 szkół), technika (137 szkół), szkoły branżowe I stopnia (145 szkół) oraz szkoły artystyczne (10 szkół). Ponad 75% z nich ma charakter publiczny. Większość szkół ponadpodstawowych zlokalizowanych jest w miastach powiatowych (realizacja tego poziomu kształcenia stanowi zadanie własne powiatu). Przy czym, podobnie jak w przypadku szkół podstawowych, znacznie wyróżniają się Bydgoszcz i Toruń, gdzie działa odpowiednio 79 i 48 szkół. Łącznie w 367 szkołach ponadpodstawowych działających w regionie (w przypadku 46 szkół wskazano 0, w przypadku 19 szkół brak danych w Rejestrze) uczyło się 83 569 uczniów, z czego 1 059 w szkołach specjalnych.

Województwo kujawsko-pomorskie notuje sytuację problemową także w zakresie kształcenia na poziomie ponadpodstawowym, o czym świadczą wyniki egzaminów maturalnych. Słabsze wyniki uzyskane przez uczniów podczas tych egzaminów mogą przekładać się również na niższy poziom kształcenia w szkołach wyższych na terenie województwa, zwłaszcza tych, w których duży udział stanowią studenci z jego obszaru. Wskazać należy jednak, iż większa dysproporcja wyników na niekorzyść województwa kujawsko-pomorskiego, występuje w przypadku egzaminu ósmoklasisty.

W latach 2017-2022 województwo kujawsko-pomorskie cechowało się niższym poziomem zdawalności egzaminu maturalnego, w porównaniu do średniej wartości dla kraju i na tle pozostałych województw. Jednocześnie w latach 2017-2021 zauważalny

⁹ Rejestr Szkół i Placówek Oświatowych <https://rspo.gov.pl>, dostęp z dnia 23.03.2022 r.

był systematyczny wzrost dysproporcji między poziomem zdawalności w regionie i przeciętnie w Polsce – w roku 2017 stanowił on 99,4% średniej krajowej, natomiast według danych dla roku 2021 zaledwie 94,1% średniej. Pogarszała się również relacja w stosunku do pozostałych województw – w 2017 roku kujawsko-pomorskie zajmowało ex aequo 8. i 9. pozycję wśród 16 regionów, w roku 2018 roku 12. pozycję, w latach 2019 i 2020 dopiero 14. pozycję, a w 2021 roku województwo ulokowało się na 15. (przedostatniej) pozycji. Zdawalność egzaminu maturalnego w 2022 r. w województwie kujawsko-pomorskim uległa niewielkiej poprawie, stanowiąc 97,3% średniej krajowej, co pozycjonowało województwo na 13 miejscu. **Średnia krajowa zdawalność egzaminu maturalnego¹⁰ wyniosła w 2022 r. 78,2%, a w województwie kujawsko-pomorskim 76,1%.**

Zdawalność egzaminu maturalnego w liceach ogólnokształcących województwa w 2022 r. osiągnęła 81,9%, a w technikach 68,8%.¹¹ Średnie wartości krajowe wyniosły odpowiednio: 84,0% i 69,2%, zatem wyniki osiągnięte przez licea i technika w województwie stanowiły kolejno: 97,5% oraz 99,4% tych wartości. Zdawalność egzaminu maturalnego z obowiązkowych przedmiotów w województwie kujawsko-pomorskim była wyższa w liceach ogólnokształcących niż w technikach, przy czym najwyższa różnica (9 p. proc.) widoczna jest w przypadku egzaminu z matematyki, a najniższa w przypadku egzaminu z języka polskiego (2 p. proc.). W przypadku liceów ogólnokształcących zdawalność matury z języka polskiego była równa średniej krajowej (95%), a w przypadku matematyki i języka angielskiego wyższa (odpowiednio: 84% i 96%). W przypadku trzech analizowanych egzaminów obowiązkowych, uczniowie techników w województwie osiągnęli poziom zdawalności niższy niż przeciętnie w kraju, ale korzystny w odniesieniu jedynie do techników. Przeciętna zdawalność egzaminów maturalnych z języka polskiego, matematyki i języka angielskiego wyniosła w liceach ogólnokształcących w kraju odpowiednio: 96%, 86% i 96%, a w technikach: 92%, 75% i 92%.

Analiza wyników egzaminów maturalnych zdawanych na poziomie podstawowym z języka polskiego, języka angielskiego¹² i matematyki w latach 2020-2022 wskazuje, że województwo kujawsko-pomorskie charakteryzuje się wynikami niższymi o kilka procent w zakresie matematyki i języka angielskiego, natomiast w przypadku języka polskiego zrównało się na koniec tego okresu ze średnim wynikiem ogólnokrajowym, a różnice notowane pomiędzy województwami były niewielkie. Wartym podkreślenia jest, iż w egzaminie maturalnym z języka polskiego kujawsko-pomorskie osiągnęło wynik **minimalnie wyższy od województwa mazowieckiego (54,3%),** przy niewielkiej stracie do pięciu regionów poprzedzających. Znacznie gorzej w 2022 r. wyglądała sytuacja jeśli chodzi o średnie wyniki egzaminów maturalnych z matematyki i języka angielskiego, które pozycjonowały województwo odpowiednio na **13 i 14 miejscu** (odpowiednio **54,9%** oraz **74,2%**), a dystans do najlepszych województw był już znacznie wyższy.

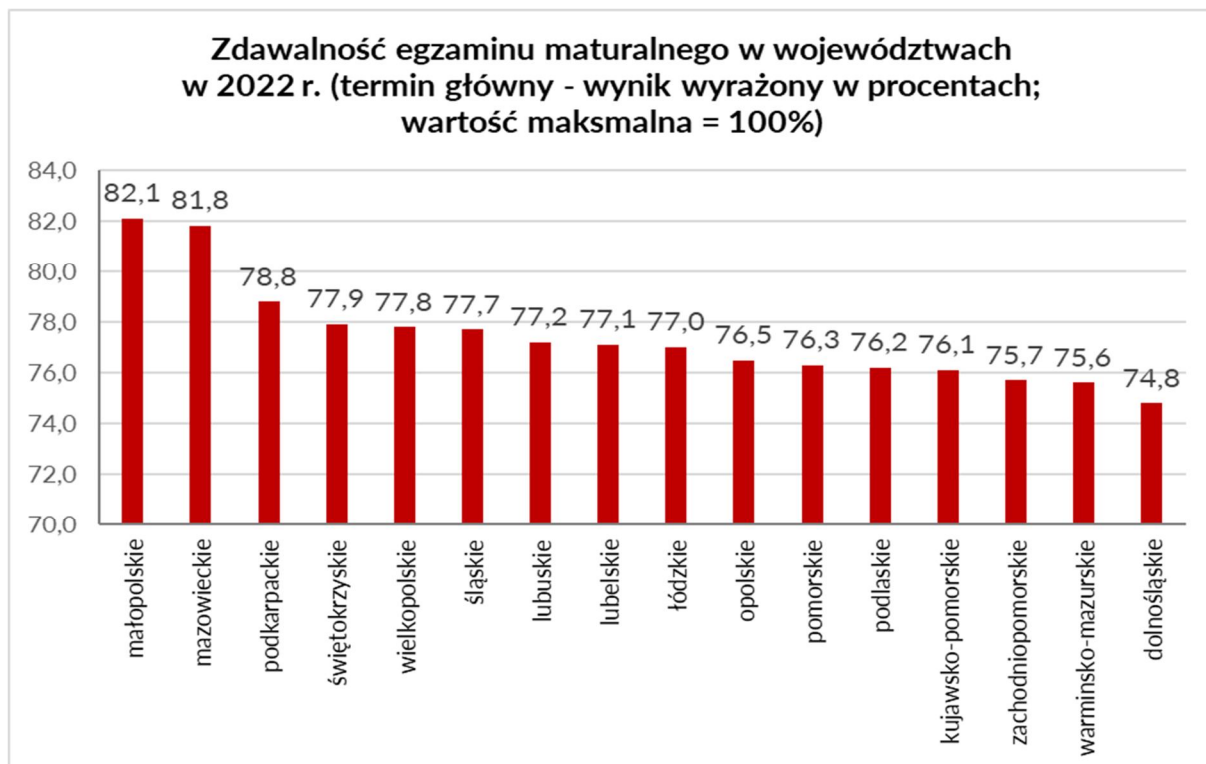
Obecne średnie wyniki województwa kujawsko-pomorskiego w obowiązkowych egzaminach maturalnych z języka polskiego, matematyki oraz języka angielskiego stanowią kolejno: 100%, 94,8% oraz 97,4% wartości średnich wyników krajowych z tych

¹⁰ Odsetek zdanych przez absolwentów szkół drugiego stopnia, egzaminów maturalnych ze wszystkich przedmiotów obowiązkowych w terminie głównym (w maju 2022 r.)

¹¹ Z uwagi na małą liczbę zdających wśród uczniów szkół branżowych drugiego stopnia w województwie kujawsko-pomorskim (6 osób), nie analizowano zdawalności i wyników egzaminów maturalnych tej kategorii szkół.

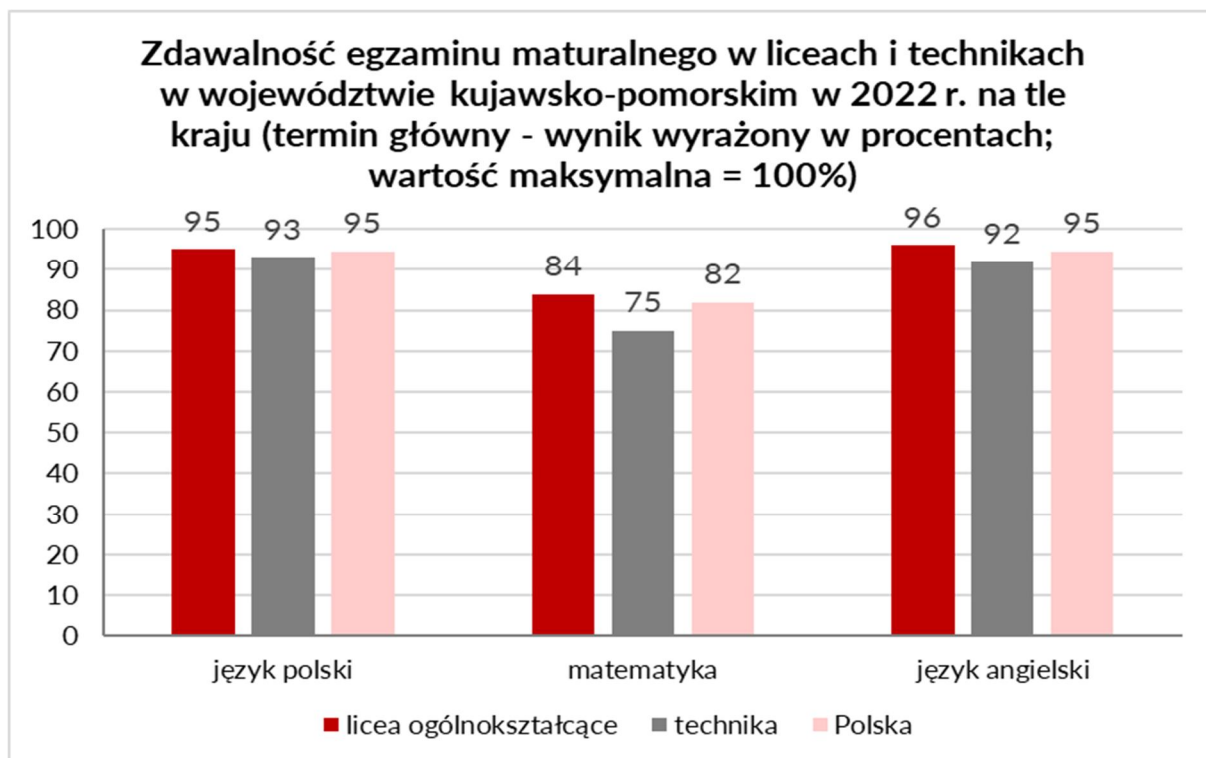
¹² Najczęściej wybierany język obcy nowożytny na obowiązkowym egzaminie pisemnym.

egzaminów. *Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+* zakłada poprawę stosunku wyników egzaminów z matematyki oraz języka angielskiego do średniej wartości krajowej na poziomie co najmniej 100% od roku 2024 i co najmniej 103% od roku 2026. Wskaźniki także traktowane są jako markery rozwojowe – dotyczą zagadnień, na które Samorząd Województwa może w istotny sposób wpływać.

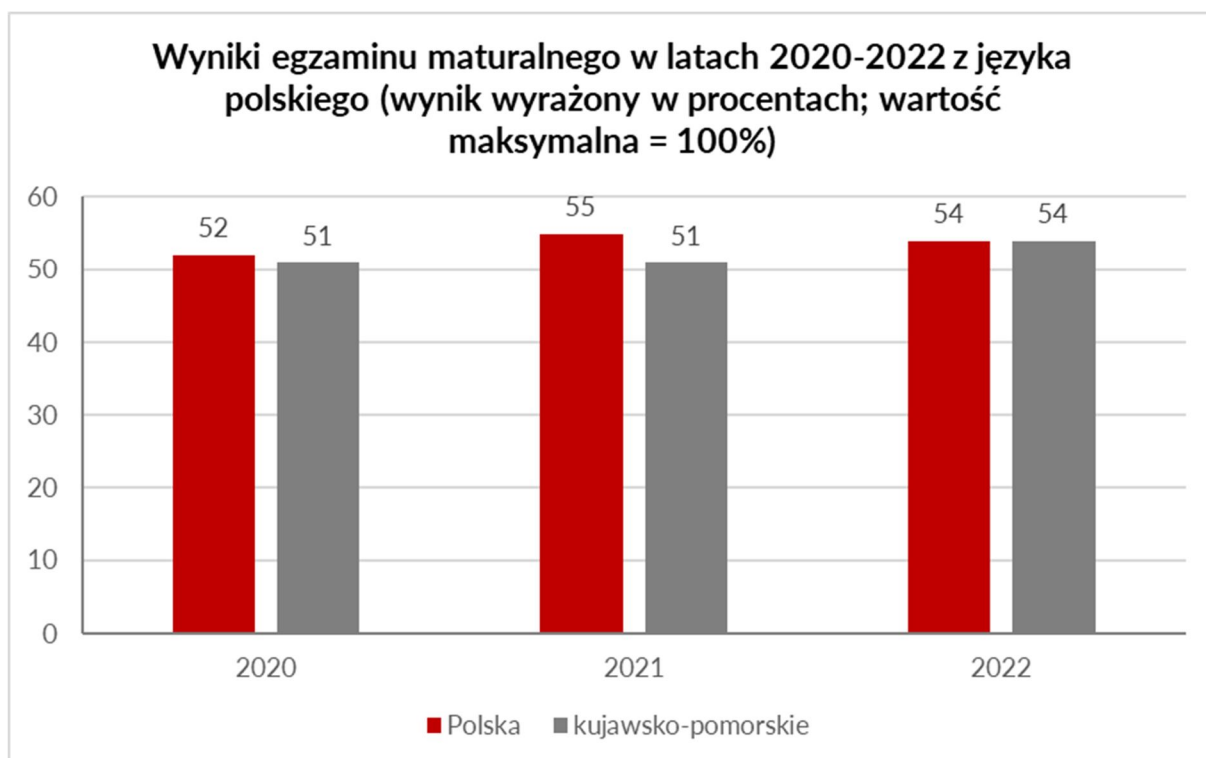
Rysunek 9. Zdawalność egzaminu maturalnego w województwach w terminie głównym w 2022 r.

Źródło: opracowanie własne Departamentu Planowania i Współpracy Regionalnej na podstawie danych Okręgowych Komisji Egzaminacyjnych i Centralnej Komisji Egzaminacyjnej

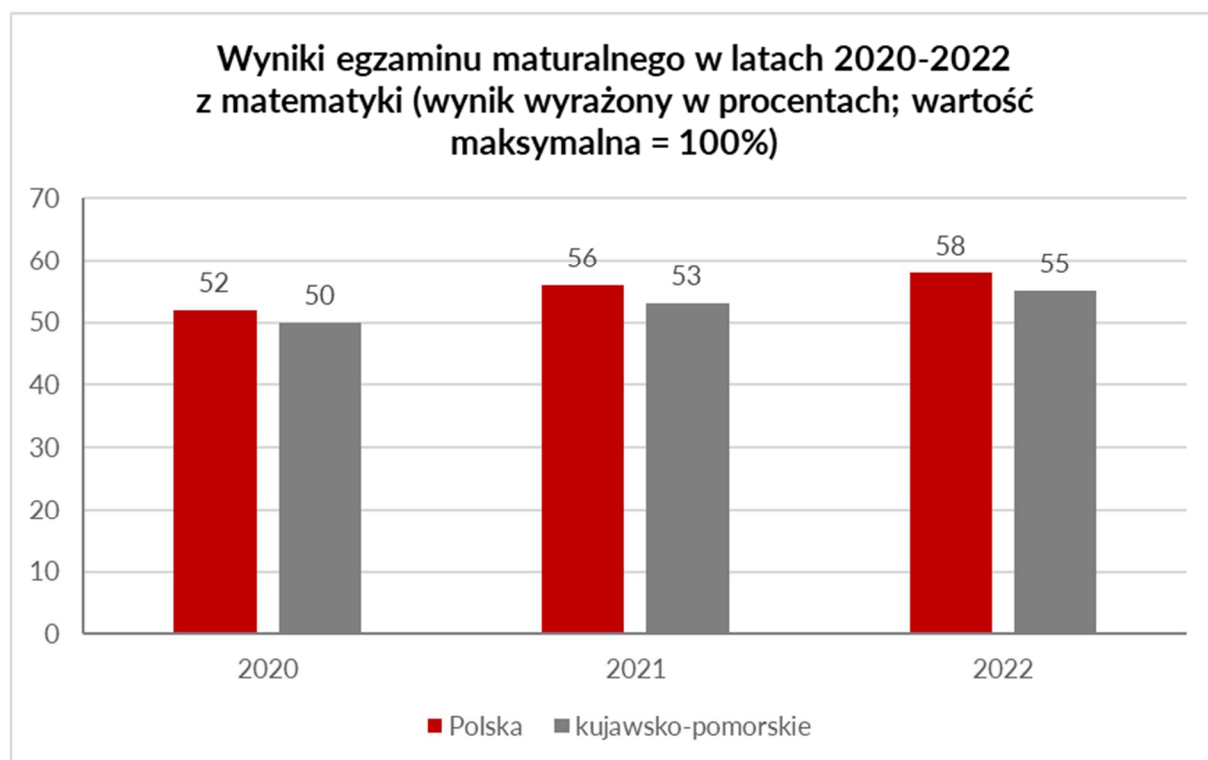
Rysunek 10. Zdawalność egzaminu maturalnego w województwie kujawsko-pomorskim w terminie głównym w 2022 r.

Źródło: opracowanie własne Departamentu Planowania i Współpracy Regionalnej na podstawie danych Okręgowych Komisji Egzaminacyjnych i Centralnej Komisji Egzaminacyjnej

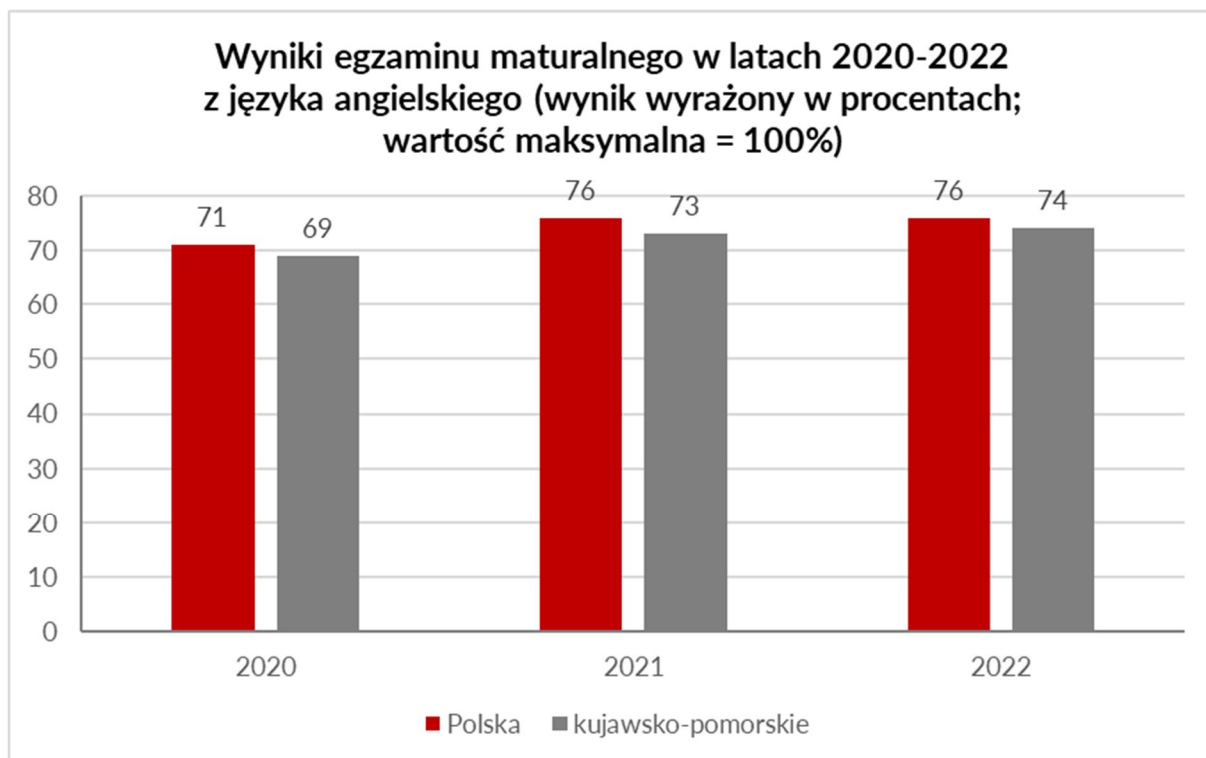
Rysunek 11. Wyniki egzaminu maturalnego w latach 2020-2022 z języka polskiego (wynik wyrażony w procentach; wartość maksymalna = 100%)

Źródło: opracowanie własne Departamentu Planowania i Współpracy Regionalnej na podstawie danych Okręgowych Komisji Egzaminacyjnych i Centralnej Komisji Egzaminacyjnej

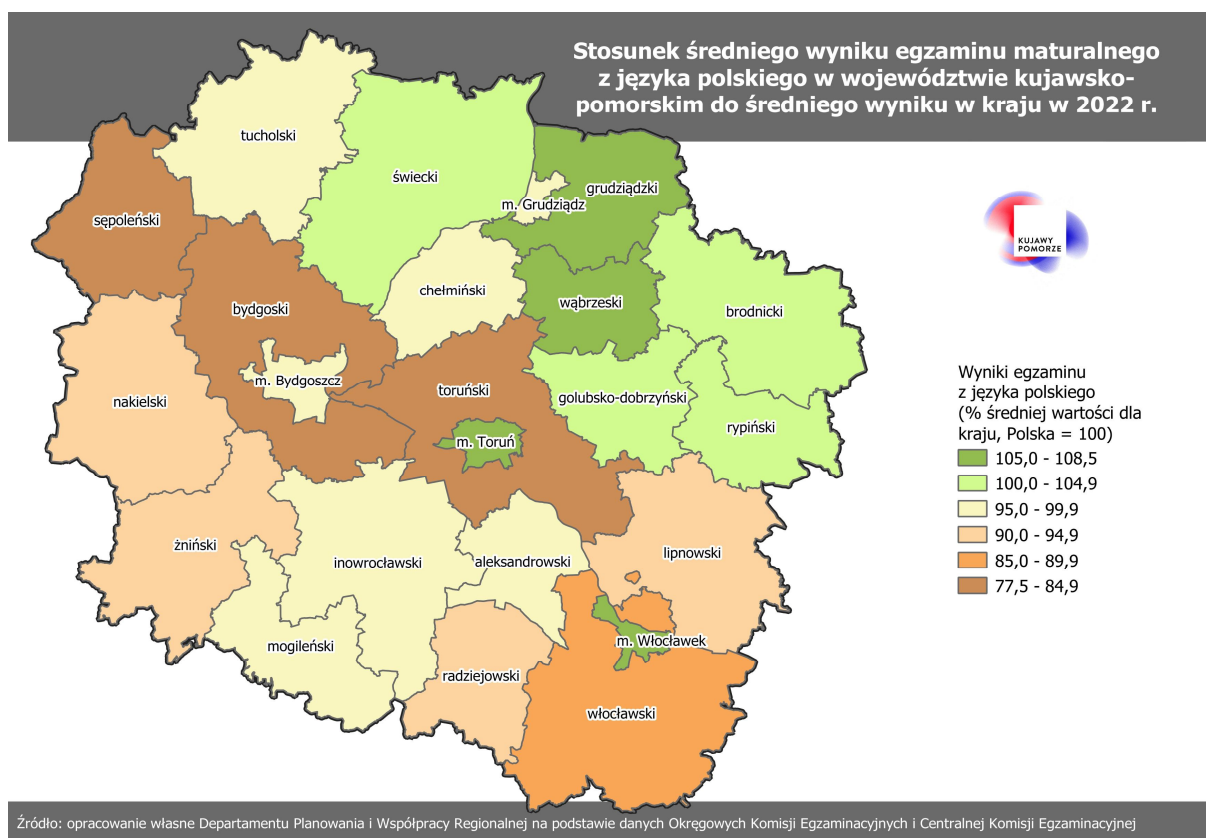
Rysunek 12. Wyniki egzaminu maturalnego w latach 2020-2022 z matematyki (wynik wyrażony w procentach; wartość maksymalna = 100%)

Źródło: opracowanie własne Departamentu Planowania i Współpracy Regionalnej na podstawie danych Okręgowych Komisji Egzaminacyjnych i Centralnej Komisji Egzaminacyjnej

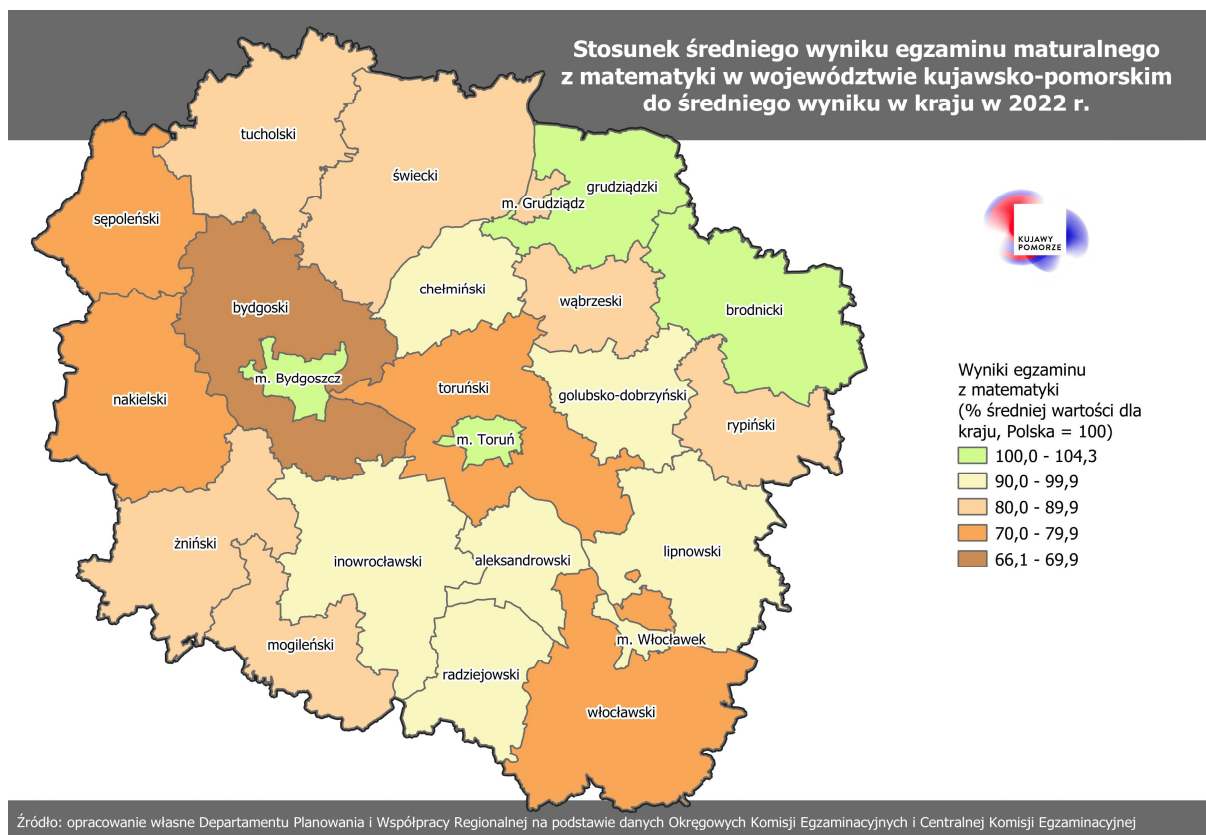

Rysunek 13. Wyniki egzaminu maturalnego w latach 2020-2022 z języka angielskiego (wynik wyrażony w procentach; wartość maksymalna = 100)

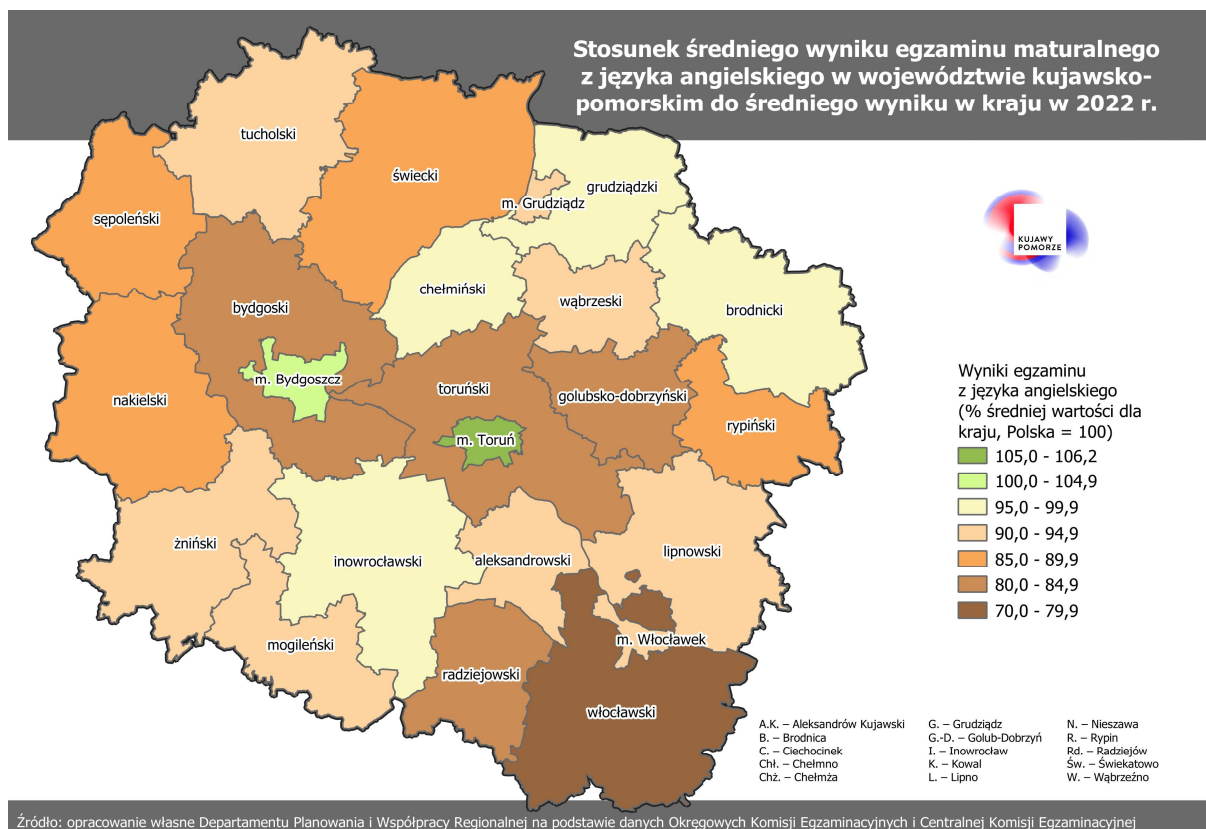
Źródło: opracowanie własne Departamentu Planowania i Współpracy Regionalnej na podstawie danych Okręgowych Komisji Egzaminacyjnych i Centralnej Komisji Egzaminacyjnej

Rysunek 14. Stosunek średniego wyniku egzaminu maturalnego z języka polskiego w województwie kujawsko-pomorskim do średniego wyniku w kraju w 2022 r.

Rysunek 15. Stosunek średniego wyniku egzaminu maturalnego z matematyki w województwie kujawsko-pomorskim do średniego wyniku w kraju w 2022 r.

Rysunek 16. Stosunek średniego wyniku egzaminu maturalnego z języka angielskiego w województwie kujawsko-pomorskim do średniego wyniku w kraju w 2022 r.

Analizując wyniki egzaminu maturalnego z języka polskiego w województwie kujawsko-pomorskim w 2022 r., w 4 z 23 powiatów wystąpił wynik niższy niż 90% średniego wyniku krajowego. Niepokojący jest fakt, iż niekorzystny wynik odnotowano także w Bydgoszczy – ośrodku stołecznym województwa, który powinien kształtować potencjał ponadregionalny zarówno w sferze gospodarki, jak i edukacji. Wynik poniżej średniej krajowej osiągnęło także miasto Grudziądz. W przypadku egzaminu maturalnego z matematyki wynik poniżej 90% średniej krajowej zanotowano w aż 12 powiatach województwa (także w Grudziądzu), a w 5 poniżej 80% tej wartości. Wynik niższy niż w kraju odnotowało także miasto Włocławek. Średnie wyniki egzaminu maturalnego z języka angielskiego także nie są optymistyczne. Ponownie negatywny dystans rozwojowy wykazały miasta Grudziądz i Włocławek, gdzie wynik był niższy niż 95% średniego w kraju. 9 powiatów województwa osiągnęło wynik poniżej 90%, a 1 poniżej 80%. Dobre na tle kraju wyniki (100% i więcej), zanotowano w przypadku egzaminów z matematyki i języka angielskiego odpowiednio jedynie w 4 i 2 powiatach województwa.

2.4 Kształcenie zawodowe.

Szkolnictwo zawodowe to kolejny obszar, w którym diagnozuje się problemy. Problemy finansowe, podażowe i popytowe szkolnictwa zawodowego owocują jego niskim przygotowaniem infrastrukturalnym do kształtowania w uczniach umiejętności przystosowania się do zmieniającego się rynku pracy oraz niską jakością kształcenia zawodowego w stosunku do wymagań potencjalnych pracodawców.

W województwie zidentyfikowano niedostosowanie kierunków kształcenia do wymagań rynku pracy, występuje deficyt kształcenia (na poziomie szkół branżowych oraz techników) w części kierunków zawodowych uważanych za istotne dla regionalnego rynku pracy. Niektóre kierunki dostępne są tylko w nielicznych szkołach i tylko niektórych powiatach. Istotne zapotrzebowanie na pracowników w województwie kujawsko-pomorskim prognozowane jest w 46 zawodach. W roku szkolnym 2018/2019 placówki szkolnictwa zawodowego w regionie oferowały możliwość nauki w 39 z nich. Mimo przewidywanego wzrostu zapotrzebowania na rynku pracy w niektórych zawodach nie kształcą się uczniowie. Sytuacja ta jest wynikiem m.in. niewystarczającej współpracy szkół z pracodawcami, partnerami społecznymi, instytucjami rynku pracy i szkołami wyższymi. Brak koordynacji kształcenia w zawodach na poziomie regionalnym skutkuje nadmiernym kształceniem w zawodach nadwyżkowych, a kierunki nie odpowiadają bieżącym i prognozowanym potrzebom regionalnego rynku pracy, w tym w zakresie inteligentnych specjalizacji. Znaczenie dla podniesienia jakości kształcenia oraz podniesienia zatrudnialności absolwentów techników i branżowych szkół zawodowych mają działania ukierunkowane na rozwijanie nowych kwalifikacji, wykraczających poza podstawę programową danego zawodu. Zatrudnialność absolwentów szkół prowadzących kształcenie zawodowe nie zależy od powodzenia na egzaminie zawodowym, a uzależniona jest raczej od umiejętności absolwenta w stosunku do aktualnych wymagań pracodawcy, często wykraczających poza podstawę programową danego kierunku kształcenia. Uczniowie często mają niewystarczające i nieaktualne kompetencje zawodowe, co jest wynikiem wielu czynników, takich jak niewystarczające i nieaktualne kompetencje i kwalifikacje kadry nauczycielskiej, niewystarczający wymiar praktyk i zajęć praktycznych, brak systematycznie prowadzonego doradztwa edukacyjno-zawodowego. Uczniowie w niewystarczającym stopniu przyjmują aktywną postawę na rynku pracy, mają trudności z docieraniem do rzetelnej i aktualnej informacji na temat rynku pracy i oferty edukacyjnej, niezadawalający poziom umiejętności selekcji informacji i jej wykorzystania przy planowaniu drogi kariery.

Niezbędne są tutaj także szeroko zakrojone działania promocyjne i edukacyjne w zakresie świadomości ekonomicznej i przedsiębiorczości, edukacji o charakterze prawnym, podstaw funkcjonowania społeczeństwa obywatelskiego.

Większość szkół nie dysponuje odpowiednim nowoczesnym sprzętem oraz warunkami lokalowymi, aby każdy uczeń mógł rozwijać swoje umiejętności zawodowe na konkretnym stanowisku pracy z wykorzystaniem innowacyjnych rozwiązań. Niedostateczne wyposażenie i stan pracowni oraz warsztatów szkolnych (zbyt mała liczba pracowni, stanowisk, nieaktualność, stopień zużycia, nieprzystosowanie do wymagań współczesnego rynku pracy) wynika z dynamicznego tempa zmian technologicznych i braku środków na modernizację bazy dydaktycznej, kosztowności pożądaných zmian, a także ewoluujących wymogów egzaminacyjnych. Konieczne jest zatem zagwarantowanie odpowiedniego wyposażenia szkół i placówek, które będzie odpowiadało obecnym standardom na rynku pracy.

W celu zwiększenia szans na zatrudnienie uczniów szkół zawodowych, Województwo Kujawsko-Pomorskie realizowało w 2022 r. projekty „Eksperci w swojej branży”, „Mistrz zawodu – moja pełnosprawność na rynku pracy”, a także „Zdobądź z nami doświadczenie to coś więcej niż uczenie!”, w których uczniowie mieli możliwość wzięcia udziału w pozaszkolnych formach kształcenia zawodowego.

2.5 Poprawa obecnego systemu wyrównywania szans edukacyjnych i wsparcia ucznia zdolnego w województwie oraz rozwój innowacyjnej edukacji.

Samorząd Województwa Kujawsko-Pomorskiego realizuje działania w zakresie skutecznej edukacji poprzez: podnoszenie jakości kształcenia i wychowania na wszystkich etapach edukacji, wsparcie skutecznego kształcenia uczniów, w tym uczniów ze specjalnymi potrzebami, wspieranie rozwoju wybitnie uzdolnionych uczniów poprzez dedykowane programy stypendialne, zapewnianie wysokiej jakości kształcenia zawodowego, podnoszenie kluczowych kompetencji uczniów oraz kształtowanie środowiska edukacyjnego oraz wsparcie rozwoju innowacyjnej edukacji, poprzez wprowadzanie nowoczesnych metod nauczania oraz upowszechnienie formy zdalnej i hybrydowej na poziomie edukacji wszystkich szkół i placówek. Interwencja ma charakter wielowymiarowy, kierowany zarówno do dzieci w wieku przedszkolnym, dzieci ze szkół podstawowych, jak i młodzieży uczęszczającej do szkół II stopnia.

W kontekście wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży, Zarząd Województwa realizował w 2022 r. zadania w zakresie rozwijania kompetencji kluczowych i umiejętności uczniów, m. in. projekt „Region Nauk Ścisłych II – edukacja przyszłości”, którego celem jest stworzenie innowacyjnych metod pracy z uczniami osiągającymi niezadowalające wyniki w nauce z przedmiotów matematyczno-przyrodniczych i językowych. Niekorzystną tendencją wpływającą na osiągnięte wyniki uczniów, przedstawione w niniejszej diagnozie, są także nasilające się dysfunkcje rozwojowe wśród uczniów szkół podstawowych oraz problemy wychowawcze, w tym będące skutkiem pandemii Covid-19, podczas gdy wsparcie dla uczniów o szczególnych potrzebach edukacyjnych jest niewystarczające. Realizacja wspomagających oraz indywidualnych form pracy z uczniem o specjalnych potrzebach (w tym z uczniem niepełnosprawnym) wymaga odpowiedniego przygotowania nauczycieli oraz pedagogów.

W ramach wsparcia wychowania przedszkolnego dzieci z niepełnosprawnościami, Samorząd Województwa realizuje projekt „Przedszkolaki – debeściaki – edukacja przedszkolna i terapia dla dzieci z niepełnosprawnościami”, w ramach którego prowadzone są dodatkowe zajęcia edukacyjne, terapia specjalistyczna oraz rehabilitacja dzieci z niepełnosprawnościami. Przewiduje się także wsparcie nauczycieli w zakresie możliwości uzyskania nowych kwalifikacji bądź nabycia kompetencji.

Biorąc pod uwagę obecne wyniki egzaminów ósmoklasisty oraz maturalnych w województwie, stwierdzić należy, że zdecydowanego wzmocnienia wymaga system instytucjonalny wsparcia wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży, w związku z czym niezbędne jest zaprogramowanie działań w nowej perspektywie finansowej UE, pozwalających na szeroko zakrojone niwelowanie negatywnego dystansu rozwojowego w wynikach osiąganych przez dzieci i młodzież w stosunku do średnich wyników w kraju.

Wskazać należy że wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży ma również wymiar infrastrukturalny, związany z wyposażeniem, modernizacją i tworzeniem placówek kształcenia oraz wychowania dzieci i młodzieży. W roku 2022, Samorząd Województwa prowadził 7 projektów rozwoju infrastruktury edukacji z RPO WK-P 2014-2020.

Największe inwestycje pod względem wkładu finansowego oraz zakresu prac remontowo-budowlanych prowadzono w ramach 3 Ośrodków Szkolno-Wychowawczych: Kujawsko-Pomorskiego Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego im. Janusza Korczaka w Toruniu, Kujawsko-Pomorskiego Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego nr 1 dla Dzieci i Młodzieży Słabo Widzącej i Niewidomej im. Louisa Braille'a w Bydgoszczy oraz Kujawsko-Pomorskiego Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego nr 2 dla Dzieci i Młodzieży Słabo Słyszącej i Niesłyszącej im. gen. Stanisława Maczka w Bydgoszczy.

Deficyty istnieją także w zakresie wsparcia uzdolnionych dzieci i młodzieży. Działania na rzecz wspomagania uczniów szczególnie uzdolnionych, zwłaszcza tych o najwyższych zdolnościach (potencjałe twórczym), wymagają dalszego rozwoju organizacyjnego i programowego, dlatego też niezbędne jest opracowanie i wdrożenie regionalnego systemu wspierania ucznia zdolnego. Samorząd Województwa Kujawsko-Pomorskiego od początku swojego istnienia kładzie duży nacisk na nagradzanie wyróżniającej się pod względem naukowym młodzieży, m.in. poprzez przyznawanie od kilkuset do kilku tysięcy stypendiów rocznie. Istotną pomoc w tym zakresie stanowią marszałkowskie stypendia edukacyjne dla zdolnych uczniów, które przyznawane są na 10 miesięcy danego roku szkolnego (rocznie od 2 do 5 tys. zł), a ich wysokość zależy od pozycji ucznia na liście rankingowej oraz rodzaju szkoły w jakiej uczeń pobiera naukę. Wsparcie można przeznaczyć na cele związane z rozwojem edukacyjnym – m.in. zakup książek, komputera, udział w dodatkowych zajęciach i konkursach, opłacenie dostępu do internetu, dojazdów do szkoły oraz zakwaterowania.

Uczniowie uzyskujący najlepsze wyniki w nauce, mogący pochwalić się szczególnymi osiągnięciami edukacyjnymi, mają szanse rywalizować m.in. o wsparcie finansowe, wspomagające rozwój ich potencjału naukowego. Marszałkowskie programy stypendialne rozpoczęły się w perspektywie finansowej 2007–2013. Jest to cykl czterech edycji projektów z serii „Zdolni na start”, w których przyznano łącznie 1 958 rocznych stypendiów na łączną kwotę ponad 13,2 mln zł. W ramach tej perspektywy finansowej zrealizowano 7 naborów stypendystów, w latach 2008–2015. Wsparcie współfinansowane było m.in. ze środków Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki na lata 2007–2013. Grupą docelową (uczestnikami projektu) zgodnie z wymogami SzOOP POKL¹³ byli szczególnie uzdolnieni uczniowie szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych w zakresie nauk matematyczno–przyrodniczych i technicznych, którym trudna sytuacja materialna utrudniała rozwój edukacyjny. W związku z pozytywnym odbiorem wspomnianych projektów stypendialnych, w perspektywie finansowej na lata 2014–2020, kontynuowana jest realizacja wsparcia stypendialnego dla uczniów. Od roku 2016 wdrażany jest projekt „Prymus Pomorza i Kujaw” dla uczniów szczególnie uzdolnionych w zakresie przedmiotów przyrodniczych, informatycznych, języków obcych, matematyki i przedsiębiorczości, skierowany do uczniów klas 7-8 szkół podstawowych, liceów, techników lub szkół branżowych. Od roku 2017 realizowany jest kolejny projekt „Prymusi Zawodu Kujaw i Pomorza” kontynuowany od roku 2018 jako „Prymusi Zawodu Kujaw i Pomorza II” dla uczniów szczególnie uzdolnionych w zakresie przedmiotów zawodowych. Program adresowany jest do utalentowanych uczniów klas drugich i wyższych techników oraz szkół branżowych w regionie. Od 2018 roku prowadzony jest również projekt „Humanisci na start!” dla uczniów uzdolnionych w zakresie przedmiotów humanistycznych. Stypendia skierowane są do uczniów klas 7 i 8 szkół

¹³ Szczegółowego Opisu Osi Priorytetowych Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.

podstawowych oraz liceów ogólnokształcących, którzy uzyskali dobre oceny w zakresie nauk humanistycznych oraz osiągnęli sukcesy w konkursach przedmiotowych i olimpiadach. Powyżej wspomniane projekty stypendialne współfinansowane są ze środków *Regionalnego programu operacyjnego województwa kujawsko-pomorskiego na lata 2014–2020*. Wsparcie stypendialne udzielane w tych projektach przeznaczone było m.in. na indywidualny rozwój edukacyjny uczniów szczególnie uzdolnionych, którzy mogą pochwalić się szczególnymi osiągnięciami naukowymi. Dotychczasowa wartość udzielonego wsparcia stypendialnego w perspektywie finansowej na lata 2014–2020, we wszystkich prowadzonych przez Samorząd Województwa projektach stypendialnych („Prymus Pomorza i Kujaw”, „Prymusi Zawodu Kujaw i Pomorza” oraz „Humaniści na start!”) wynosi ponad 33,3 mln zł, a liczba przyznanych stypendiów ponad 11,3 tys. W roku szkolnym 2021/2022 Samorząd Województwa wypłacił w ramach wyżej wymienionych programów stypendia odpowiednio: 544, 400 oraz 500 stypendystom.

Stypendia wyrównują szanse na rozwój edukacyjny młodzieży, często trafiając do uczniów pochodzących z niezamożnych rodzin. Środki uzyskane z otrzymanych stypendium przeznaczone są wyłącznie na indywidualny rozwój edukacyjny. Stypendyści projektów stypendialnych realizowanych przez Samorząd Województwa Kujawsko-Pomorskiego są liderami edukacyjnymi w lokalnych społecznościach i stanowią przyszłość kujawsko-pomorskiego regionu. Środki zainwestowane w stypendia naukowe adresowane do młodzieży z województwa kujawsko-pomorskiego zaprocentują w przyszłości, służąc znaczącemu podniesieniu kwalifikacji, i to nie tylko zawodowych, regionalnej społeczności.

Istotny w kontekście wsparcia uzdolnionych dzieci i młodzieży jest także projekt „Niebo nad Astrobazami – rozwijamy kompetencje kluczowe uczniów”, którego głównym celem jest zbudowanie na terenie województwa kompleksowego systemu pracy z uczniem zdolnym i stworzenie innowacyjnych metod pracy z uczniami szkół zlokalizowanych wokół sieci Astrobaz. Docelowo, w ramach projektu wsparciem zostanie objętych 1 400 uczniów (ze szkół podstawowych i liceów), a w 16 szkołach zostaną stworzone warunki do nauczania opartego na metodzie eksperymentu.

Województwo kujawsko-pomorskie należy do regionów o wciąż **niesatysfakcjonującym poziomie innowacyjności**¹⁴. Jest to problem dostrzegany na tle regionów polskich, a zwłaszcza na tle regionów europejskich. *Regionalna Strategia Inteligentnej Specjalizacji (RIS3) 2021+* w obszarze kształtowania innowacyjnego rozwoju, identyfikuje tzw. „**wąskie gardła rozwoju innowacyjności**”¹⁵ to znaczy wszystkie czynniki mające negatywny wpływ na proces wdrażania innowacji. Ich zidentyfikowanie pozwoliło ocenić stan funkcjonującego w regionie systemu innowacji oraz wskazać obszary,

w których konieczne jest podjęcie działań, mających na celu poprawę stanu gospodarki w regionie i maksymalne wykorzystanie potencjału innowacyjnego. **Wiele z nich, w sposób pośredni jest zależnych od dostępności i funkcjonowania wychowania**

¹⁴ Ranking Regional Innovation Scoreboard za rok 2021 pozycjonuje województwo kujawsko-pomorskie na 213 pozycji wśród 240 badanych regionów (22 kraje UE oraz 4 kraje spoza UE).

¹⁵ 1. Migracja ludności, w tym zwłaszcza młodej, poza region, 2. niedostosowanie kierunków kształcenia wyższego do potrzeb innowacyjnej gospodarki, 3. niski poziom innowacyjności firm z sektora MŚP, 4. niskie nakłady na prace badawczo-rozwojowe, 5. trudności w dostępie do kapitału, 6. sformalizowanie procedur przyznawania pomocy finansowej oraz brak przejrzystego systemu instytucjonalnego wdrażania innowacji, 7. niedostosowanie zaplecza naukowego oraz zaplecza badawczo-rozwojowego do potrzeb sfery przemysłowo-usługowej, 8. słabe powiązanie sfery nauki z gospodarką, 9. niewystarczające wsparcie ze strony instytucji okołobiznesowych, 10. niewystarczający poziom cyfryzacji.

przedszkolnego oraz jakości kształcenia na poziomie podstawowym, a w sposób bezpośredni jest powiązanych z profilem i jakością kształcenia na poziomie ponadpodstawowym. Zależność poziomu innowacyjności od funkcjonowania szkół wyższych jest już bezpośrednia, bardzo silna i ma charakter wielowymiarowy.

W celu wsparcia rozwoju innowacyjnej edukacji Samorząd Województwa podjął w 2022 r. decyzję o utworzeniu instytucji kultury pn. Kujawsko-Pomorskie Centrum Edukacji i Innowacji w Toruniu. Istotą koncepcji merytorycznej i organizacyjnej powstałego Centrum jest połączenie koncepcji instytucji zajmującej się popularyzowaniem, edukowaniem i promowaniem innowacji oraz kreowaniem mechanizmów wzmacniających rozwój oparty na lokalnych wyróżnikach reprezentatywnych dla dziedzictwa kulturalno-edukacyjnego regionu, ze szczególnym uwzględnieniem astronomii. Przedmiotem działania instytucji jest utworzenie bazy dla nowych ofert edukacyjnych, kulturalnych i artystycznych popularyzujących osiągnięcia w zakresie tychże dziedzin, wspieranie szkół i placówek szkoleniowych w procesie dydaktycznym, promocja nowych technologii, jak również współczesnej myśli naukowej i dorobku kulturowego. W skład Kujawsko-Pomorskiego Centrum Edukacji i Innowacji w Toruniu wchodzić będą 4 oddziały: Centrum Edukacji Astronomicznej w Toruniu, Centrum Kultury i Edukacji „Energia Inowrocławia” w Inowrocławiu, Centrum Kultury i Edukacji „Energia Włocławka” we Włocławku, Centrum Kultury i Edukacji „Młyn Energii” w Grudziądzu. W ramach działalności oddziałów w Grudziądzu, Inowrocławiu i Włocławku, planuje się stworzyć swego rodzaju „ścieżkę edukacyjno-kulturalną”, równie ważną co i wyjątkową w skali regionu, jak i kraju. Miejsca te, tworzyć będą konstelacje, szczególnie ważne dla regionu, których cechami wspólnymi będzie łatwy dostęp do nowoczesnych, innowacyjnych instytucji oraz praktycznego przekazywania wiedzy i rozwijania pasji.

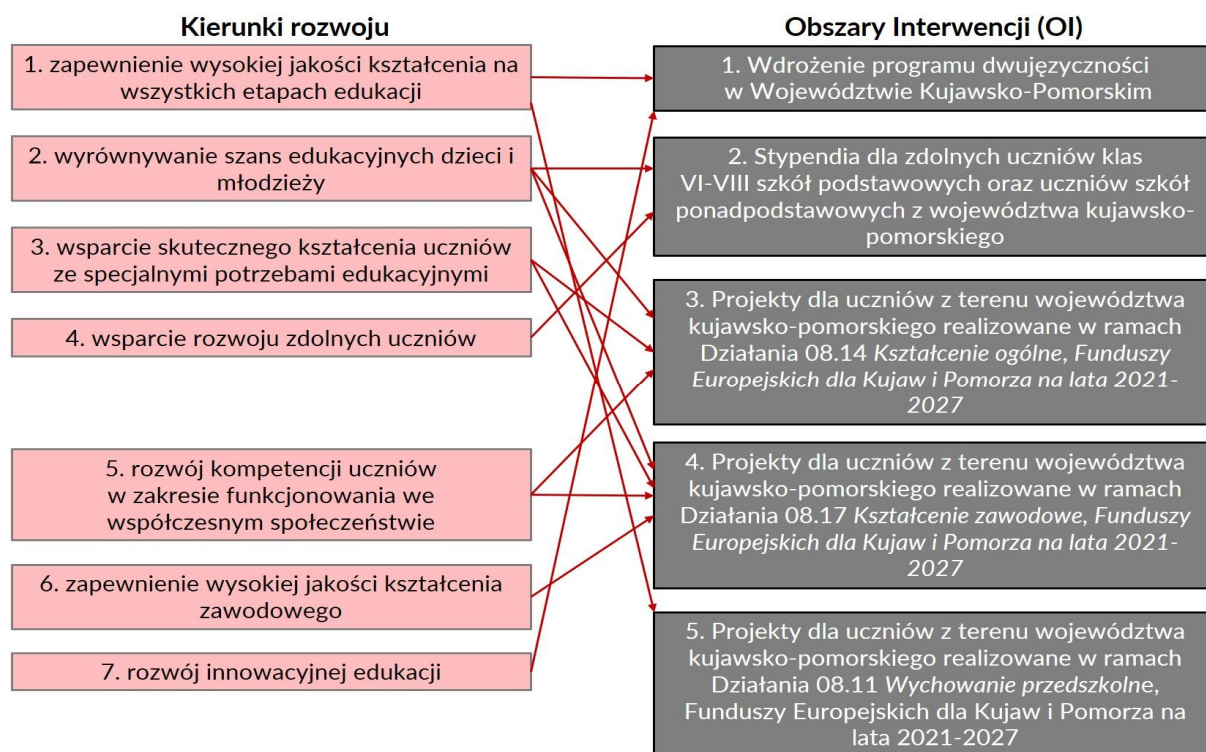
W celu wdrażania innowacyjnej edukacji, Samorząd Województwa prowadzi także Kujawsko-Pomorską Szkołę Internetową, której nadawanie rozpoczęto w marcu 2020 r., w związku z wystąpieniem stanu pandemii Covid-19. Do końca 2022 r. W 2022 r. Samorząd Województwa w związku z prowadzeniem innowacyjnej w skali kraju, Kujawsko-Pomorskiej Szkoły Internetowej otrzymał nagrodę „Innowacyjny samorząd” Serwisu Samorządowego PAP. Wskaźniki realizacji projektu do końca 2022 r. wynosiły: 80-100 tys. wyświetleń miesięcznie, 240-300 tys. wyświetleń w kwartale, 1 143 000 w 2022 r., 5 170 000 wyświetleń od początku istnienia.

2.6 Kluczowe wnioski wynikające z wyzwań Kujawsko-Pomorskiego Programu Wyrównywania Szans Edukacyjnych Dzieci i Młodzieży oraz Wspierania Edukacji Uzdolnionych Dzieci i Młodzieży na lata 2023-2029.

Z powyższego wynika, iż głównymi problemami województwa są niskie upowszechnienie i jakość wychowania przedszkolnego, niskie wyniki kształcenia na poziomie podstawowym oraz ponadpodstawowym, brak dostosowania kształcenia w zawodach niezbędnych dla potrzeb regionalnego rynku pracy w technikach i szkołach branżowych, a także niedostateczny poziom rozwoju wojewódzkiego systemu wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży i wsparcia ucznia uzdolnionego.

1. Województwo kujawsko-pomorskie charakteryzuje się **najniższym w kraju odsetkiem dzieci w wieku 3-5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym**, a wskaźnik ten wyniósł zaledwie **81,7%**.
2. Problemem jest nadal widoczny **brak dostępności do ośrodków wychowania przedszkolnego, przedszkoli, oddziałów i placówek przedszkolnych lub brak zainteresowania wychowaniem przedszkolnym** w wielu gminach wiejskich na terenie województwa.
3. Województwo notuje sytuację problemową w zakresie kształcenia podstawowego – **wyniki egzaminów ósmoklasisty z matematyki i języka angielskiego, pozycjonowały je odpowiednio na 14 i ostatnim miejscu wśród województw (53,4% i 63,1%),** najmniejszy negatywny dystans rozwojowy wykazuje w przypadku wyników z egzaminu z języka polskiego.
4. Średni wynik egzaminu ósmoklasisty z języka angielskiego **na poziomie niższym niż 90% średniej krajowej uzyskano w 2/3 gmin w województwie, a tego samego poziomu w przypadku egzaminu z matematyki nie przekroczyło aż 52% gmin.**
5. Średnia zdawalność egzaminu maturalnego wyniosła w 2022 r. w województwie kujawsko-pomorskim **76,1% (13 miejsce w kraju).**
6. Średnie wyniki **egzaminów maturalnych z matematyki i języka angielskiego,** pozycjonowały województwo odpowiednio na **13 i 14 miejscu w kraju** (wyniki 54,9% oraz 74,2%).
7. **Jedynym z pięciu największych miast województwa, w którym notowano przeciętne wyniki egzaminów maturalnych z przedmiotów obowiązkowych, wyższe niż średnie krajowe był Toruń.** Wynik poniżej 90% średniej krajowej z egzaminu maturalnego z matematyki osiągnęło **12 powiatów** w województwie, a z języka angielskiego **9 powiatów.** Sytuację problemową w przypadku wyników egzaminów maturalnych z matematyki i języka angielskiego wykazały także miasta **Włocławek i Grudziądz,** a z języka polskiego miasto **Bydgoszcz.**
8. Szkolnictwo zawodowe charakteryzuje się niskim przygotowaniem **infrastrukturalnym do kształtowania w uczniach umiejętności przystosowania się do zmieniającego się rynku pracy.**
9. Brak koordynacji kształcenia w zawodach na poziomie regionalnym skutkuje nadmiernym kształceniem w zawodach nadwyżkowych, a kierunki nie odpowiadają bieżącym i prognozowanym **potrzebom regionalnego rynku pracy, w tym w zakresie inteligentnych specjalizacji.**
10. Szczególnego wzmocnienia w związku z osiąganymi wynikami egzaminów wymaga wojewódzki system instytucjonalny **wsparcia wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży.**
11. Niski poziom innowacyjności województwa jest w sposób **pośredni zależny od dostępności i funkcjonowania wychowania przedszkolnego oraz jakości kształcenia na poziomie podstawowym,** a w sposób **bezpośredni powiązany z profilem i jakością kształcenia na poziomie ponadpodstawowym.**

3. Ustalenia Kujawsko-Pomorskiego Programu Wyrównywania Szans Edukacyjnych Dzieci i Młodzieży oraz Wspierania Edukacji Uzdolnionych Dzieci i Młodzieży na lata 2023-2029

Rysunek 17. Ustalenia Kujawsko-Pomorskiego Programu Wyrównywania Szans Edukacyjnych Dzieci i Młodzieży oraz Wspierania Edukacji Uzdolnionych Dzieci i Młodzieży na lata 2023-2029

Źródło: opracowanie własne Departamentu Planowania i Współpracy Regionalnej

W Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategii Przyspieszenia 2030+ jak również w Polityce edukacyjnej województwa kujawsko-pomorskiego zidentyfikowano kierunki rozwoju skierowane do dzieci i młodzieży uczącej się, takie jak:

1. zapewnienie wysokiej jakości kształcenia na wszystkich etapach edukacji;
2. wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży;
3. wsparcie skutecznego kształcenia uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi;
4. wsparcie rozwoju zdolnych uczniów;
5. rozwój kompetencji uczniów w zakresie funkcjonowania we współczesnym społeczeństwie;
6. zapewnienie wysokiej jakości kształcenia zawodowego;
7. rozwój innowacyjnej edukacji.

Kierunki rozwoju stanowią podstawę do wskazania możliwych do realizacji działań – obszarów interwencji wspierających zarówno edukację uzdolnionych uczniów jak i wyrównujących szanse edukacyjne uczniów z województwa kujawsko-pomorskiego. Wśród działań tych wyodrębnia się przedsięwzięcia w **zakresie wsparcia stypendialnego, kształcenia ogólnego, kształcenia zawodowego oraz działań w zakresie wychowania przedszkolnego.**

Wdrożenie programu dwujęzyczności w Województwie Kujawsko-Pomorskim. Przewiduje się realizację projektu kluczowego, zapisanego w Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+, przyjętej uchwałą nr XXVIII1399/20 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 21 grudnia 2020 r. oraz Polityce edukacyjnej województwa kujawsko-pomorskiego przyjętej uchwałą nr 3/60/23 Zarządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 18 stycznia 2023 r., którego celem będzie stwarzanie dzieciom uczęszczającym do przedszkoli i oddziałów przedszkolnych na terenie Województwa Kujawsko-Pomorskiego warunków do naturalnego przyswajania języka angielskiego we wczesnym dzieciństwie równoległe do języka ojczystego. Realizacja programu dwujęzyczności będzie zakładała przygotowanie i motywowanie dziecka w wieku przedszkolnym do skutecznego używania języka angielskiego w zabawie i codziennych sytuacjach edukacyjno-wychowawczych. Program dwujęzyczności wdrażany będzie w ośrodkach wychowania przedszkolnego w formie innowacji pedagogicznej. Szczegółowe warunki udziału przedszkoli w projekcie oraz procedurę rekrutacyjną określi stosowna uchwała Zarządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego.

Stypendia dla zdolnych uczniów klas VI-VIII szkół podstawowych oraz uczniów szkół ponadpodstawowych z województwa kujawsko-pomorskiego. Przewiduje się realizację dwóch rodzajów projektów z Działania 08.18 *Stypendia dla uczniów*, Funduszy Europejskich dla Kujaw i Pomorza na lata 2021-2027, obejmujących kształcenie ogólne oraz kształcenie zawodowe. Celem wsparcia stypendialnego będzie pomoc materialna uczniom zdolnym uczącym się w województwie kujawsko-pomorskim. Szczegółowe warunki udziału w projektach stypendialnych oraz procedurę rekrutacyjną określi regulamin.

Projekty dla uczniów z terenu województwa kujawsko-pomorskiego realizowane w ramach Działania 08.14 *Kształcenie ogólne*, Funduszy Europejskich dla Kujaw i Pomorza na lata 2021-2027. Projekty w ramach Działania 08.14 *Kształcenie ogólne*, będą realizowane poprzez wsparcie dla uczniów, przyczyniające się do wyrównywania szans edukacyjnych, poprzez podniesienie jakości i efektywności kształcenia ogólnego oraz poprzez zwiększenie dostępności i włączenia społecznego, w szczególności:

1. podnoszenie kompetencji kluczowych, społecznych, społeczno-emocjonalnych, podstawowych, przekrojowych lub związanych z zieloną lub cyfrową transformacją,
2. staże,
3. edukację włączającą, w tym diagnozowanie indywidualnych potrzeb rozwojowych, edukacyjnych lub udzielanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej (w formie zajęć rozwijających uzdolnienia, umiejętności uczenia się, zajęć dydaktyczno-wyrównawczych, zajęć specjalistycznych, porad i konsultacji lub warsztatów), w tym przeciwdziałanie przedwczesnemu opuszczeniu systemu oświaty,
4. działania wynikające z wychowawczej lub wspierającej funkcji szkoły, lub profilaktyki problemów (m.in. edukacja prozdrowotna lub ekologiczna),
5. doradztwo edukacyjno-zawodowe.

Projekty dla uczniów z terenu województwa kujawsko-pomorskiego realizowane w ramach Działania 08.17 *Kształcenie zawodowe*, Funduszy Europejskich dla Kujaw i Pomorza na lata 2021-2027. Projekty w ramach Działania 08.17 *Kształcenie zawodowe*, będą realizowane poprzez wsparcie dla uczniów przyczyniające się do zwiększenia efektywności i jakości kształcenia zawodowego, w szczególności:

1. podnoszenie kompetencji lub nabywanie kwalifikacji związanych z zawodem lub zgodnych z zapotrzebowaniem rynku pracy,
2. zdobywanie doświadczenia zawodowego, w tym kształcenie praktyczne na rzeczywistych stanowiskach pracy,
3. podnoszenie kompetencji kluczowych (w tym cyfrowych), społecznych, społeczno-emocjonalnych, podstawowych, przekrojowych lub związanych z zieloną lub cyfrową transformacją,
4. wsparcie w zakresie edukacji włączającej, w tym diagnozowanie indywidualnych potrzeb rozwojowych, edukacyjnych lub udzielanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej (w formie zajęć rozwijających uzdolnienia, zajęć rozwijających umiejętności uczenia się, zajęć dydaktyczno-wyrównawczych, zajęć specjalistycznych, porad i konsultacji lub warsztatów),
5. działania wynikające z wychowawczej lub wspierającej funkcji szkoły, w tym profilaktyka problemów (np. działania prozdrowotne lub proekologiczne),
6. doradztwo edukacyjno-zawodowe.

Projekty dla uczniów z terenu województwa kujawsko-pomorskiego realizowane w ramach Działania 08.11 *Wychowanie przedszkolne*, Funduszy Europejskich dla Kujaw i Pomorza na lata 2021-2027. Projekty w ramach Działania 08.11 *Wychowanie przedszkolne*, będą realizowane między innymi w ramach dodatkowej oferty edukacyjnej lub specjalistycznej dla dzieci w zakresie poprawy jakości świadczenia usług edukacyjnych oraz edukacji włączającej (np. asystent dziecka ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi), w tym diagnozowanie indywidualnych potrzeb rozwojowych lub edukacyjnych, udzielanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej.

4. System realizacji ustaleń Kujawsko-Pomorskiego Programu Wyrównywania Szans Edukacyjnych Dzieci i Młodzieży oraz Wspierania Edukacji Uzdolnionych Dzieci i Młodzieży na lata 2023-2029

4.1 System wdrażania oraz źródła finansowania

Podmiotem odpowiedzialnym za realizację ustaleń *Kujawsko-Pomorskiego Programu Wyrównywania Szans Edukacyjnych Dzieci i Młodzieży oraz Wspierania Edukacji Uzdolnionych Dzieci i Młodzieży na lata 2023-2029* jest Zarząd Województwa, który będzie realizował to zadanie za pośrednictwem Departamentu Edukacji oraz innych jednostek organizacyjnych Samorządu Województwa.

Przewidywanym źródłem finansowania poszczególnych ustaleń *Kujawsko-Pomorskiego Programu Wyrównywania Szans Edukacyjnych Dzieci i Młodzieży oraz Wspierania Edukacji Uzdolnionych Dzieci i Młodzieży na lata 2023-2029* jest budżet województwa, środki przewidziane na ten cel w ramach *Programu regionalnego: Fundusze Europejskie dla Kujaw i Pomorza na lata 2021- 2027* (FEKP 2021-2027) oraz inne źródła finansowania.

4.2 Zakładane efekty realizacji Programu

Jednym z warunków niezbędnych do prawidłowego wdrożenia zapisów *Kujawsko-Pomorskiego Programu Wyrównywania Szans Edukacyjnych Dzieci i Młodzieży oraz Wspierania Edukacji Uzdolnionych Dzieci i Młodzieży na lata 2023-2029* jest

zdefiniowanie oczekiwanych efektów jakie ma przynieść realizacja *Programu*. Efekt wdrażania działań służących realizacji *Programu* został określony poprzez wskazanie oczekiwanych wartości wskaźników, które planuje się osiągnąć w po zakończeniu realizacji *Programu*. Zakładane efekty realizacji *Programu* przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 1. Zestawienie wskaźników zakładanych efektów realizacji Programu

Wskaźnik efektów realizacji	Zakładane wartość wskaźnika
Liczba udzielonych stypendiów ogółem	8.700-10.200
Liczba szkół objętych programem	500
Liczba przedszkoli objętych programem	100
Liczba projektów stypendialnych	4

Źródło: opracowanie własne

5. System monitorowania realizacji ustaleń Kujawsko-Pomorskiego Programu Wyrównywania Szans Edukacyjnych Dzieci i Młodzieży oraz Wspierania Edukacji Uzdolnionych Dzieci i Młodzieży na lata 2023-2029

Podmiotem odpowiedzialnym za prawidłowy przebieg całości procesu monitorowania *Kujawsko-Pomorskiego Programu Wyrównywania Szans Edukacyjnych Dzieci i Młodzieży oraz Wspierania Edukacji Uzdolnionych Dzieci i Młodzieży na lata 2023-2029* będzie Departament Edukacji Urzędu Marszałkowskiego Województwa Kujawsko-Pomorskiego w Toruniu. Przewidywany jest stały monitoring realizacji *Programu* polegający na regularnej obserwacji zmian ilościowych i jakościowych. System monitorowania realizacji *Programu* będzie polegał na pomiarze wskaźników szczegółowych oraz wskaźników kontekstowych. Źródłem danych dla wskaźników szczegółowych będą wewnętrzne dane Departamentu Edukacji. Informacje na temat wymaganych danych dla wskaźników kontekstowych pozyskane będą ze statystyki publicznej np. GUS BDL, oraz specjalistycznych statystyk branżowych np. CKE, OKE Gdańsk.

Monitoring w zakresie realizacji *Kujawsko-Pomorskiego Programu Wyrównywania Szans Edukacyjnych Dzieci i Młodzieży oraz Wspierania Edukacji Uzdolnionych Dzieci i Młodzieży na lata 2023-2029* będzie miał formę corocznego raportu pod nazwą: „Raport z realizacji *Kujawsko-Pomorskiego Programu Wyrównywania Szans Edukacyjnych Dzieci i Młodzieży oraz Wspierania Edukacji Uzdolnionych Dzieci i Młodzieży na lata 2023-2029*”. Raport obejmujący realizację *Programu* w okresie od dnia przyjęcia przez Sejmik Województwa do dnia 31 grudnia 2024 zostanie przygotowany oraz przyjęty przez Zarząd Województwa w I kwartale 2025 roku. Kolejne raporty będą sporządzane w I kwartale kolejnych lat i obejmować będą realizację *Programu* w danym roku kalendarzowym.

Na zasadniczą treść raportu będą składały się następujące elementy:

1. charakterystyka realizacji każdego z obszarów interwencji wchodzących w skład *Programu* w ujęciu danego roku raportowego (roku szkolnego) oraz/lub w uzasadnionych przypadkach w ujęciu całego okresu trwania *Programu* (opis zrealizowanych działań w ramach każdego z obszarów interwencji danym roku oraz od początku realizacji *Programu*)

2. tabelaryczne zestawienie wskaźników szczegółowych (tab.) odnoszących się do poszczególnych lat, a także tam gdzie charakter danych to uzasadnia wartości narastającej/skumulowanej od początku realizacji *Programu*,
3. tabelaryczne zestawienie wskaźników kontekstowych (tab.) dla danego roku raportowego począwszy od 2023 roku jako roku „zerowego”, oraz dla kolejnych lat funkcjonowania *Programu* (w kolejnych wersjach raportu). (wskaźniki raportowane na podstawie danych GUS – wg stanu na koniec ostatniego roku, dla którego dostępne są dane)

Tabela 2. Wskaźniki kontekstowe realizacji ustaleń Kujawsko-Pomorskiego Programu Wyrównywania Szans Edukacyjnych Dzieci i Młodzieży oraz Wspierania Edukacji Uzdolnionych Dzieci i Młodzieży na lata 2023-2029

Numer wskaźnika	Wskaźnik	Źródło danych	Oczekiwana tendencja
K1	Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego na 1 tys. dzieci w wieku 3-5 lat	GUS BDL	wzrostowa
K2	Odsetek dzieci w wieku 3-5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym na wsi	GUS BDL	wzrostowa
K3	Stosunek wyniku egzaminu ósmoklasisty z matematyki do średniej wartości krajowej	Obliczenia własne na podstawie danych z CKE i OKE w Gdańsku	wzrostowa
K4	Stosunek wyniku egzaminu maturalnego z matematyki do średniej wartości krajowej	Obliczenia własne na podstawie danych z CKE i OKE w Gdańsku	wzrostowa
K5	Stosunek wyniku egzaminu ósmoklasisty z języka angielskiego do średniej wartości krajowej	Obliczenia własne na podstawie danych z CKE i OKE w Gdańsku	wzrostowa
K6	Stosunek wyniku egzaminu maturalnego z języka angielskiego do średniej wartości krajowej	Obliczenia własne na podstawie danych z CKE i OKE w Gdańsku	wzrostowa

Źródło: opracowanie własne

Tabela 3. Wykaz wskaźników szczegółowych realizacji ustaleń Kujawsko-Pomorskiego Programu Wyrównywania Szans Edukacyjnych Dzieci i Młodzieży oraz Wspierania Edukacji Uzdolnionych Dzieci i Młodzieży na lata 2023-2029

Numer wskaźnika	Wskaźnik ¹⁶	Obszar Interwencji, którego dotyczy dany wskaźnik ¹⁷
S1	Liczba placówek wychowania przedszkolnego, w których wdrożono program powszechnej dwujęzyczności.	OI-1
S2	Liczba dzieci objętych programem powszechnej dwujęzyczności.	OI-1
S3	Liczba uczniów objętych opieką pedagogiczno-psychologiczną.	OI-3, OI-4, OI-5
S4	Liczba uczniów objętych wsparciem w postaci zajęć dydaktyczno-wyrównawczych oraz specjalistycznych służących wyrównywaniu dysproporcji edukacyjnych w trakcie procesu kształcenia.	OI-3, OI-4, OI-5
S5	Liczba uczniów znajdujących się w trudnych warunkach społeczno-ekonomicznych objętych wsparciem stypendialnym.	OI-2
S6	Liczba uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi objętych wsparciem w zakresie doradztwa edukacyjno-zawodowego.	OI-3, OI-4
S7	Liczba uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi biorących udział w stażach lub praktykach u pracodawcy.	OI-3
S8	Liczba realizowanych programów stypendialnych.	OI-2
S9	Liczba najzdolniejszych uczniów objętych wsparciem w ramach programów stypendialnych.	OI-2

¹⁶ Dane pozyskiwane przez Departament Edukacji.

¹⁷ Wyróżnia się następujące Obszary Interwencji: OI-1 – Wdrożenie programu dwujęzyczności w Województwie Kujawsko-Pomorskim, OI-2 – Stypendia dla zdolnych uczniów klas VI-VIII szkół podstawowych oraz uczniów szkół ponadpodstawowych z województwa kujawsko-pomorskiego, OI-3 – Projekty dla uczniów z terenu województwa kujawsko-pomorskiego realizowane w ramach Działania 08.14 *Kształcenie ogólne, Funduszy Europejskich dla Kujaw i Pomorza na lata 2021-2027*, OI-4 – Projekty dla uczniów z terenu województwa kujawsko-pomorskiego realizowane w ramach Działania 08.18 *Kształcenie zawodowe Funduszy Europejskich dla Kujaw i Pomorza na lata 2021-2027*, OI-5 – Projekty dla uczniów z terenu województwa kujawsko-pomorskiego realizowane w ramach Działania 08.11 *Wychowanie przedszkolne, Funduszy Europejskich dla Kujaw i Pomorza na lata 2021-2027*.

S10	Liczba laureatów w przedsięwzięciach krajowych i międzynarodowych o charakterze naukowym, artystycznym, technicznym, sportowym.	OI-2
S11	Liczba uczniów biorąca udział w zajęciach organizowanych w centrach popularyzacji nauki.	OI-2
S12	Liczba podjętych działań mających na celu wzrost wiedzy i umiejętności z zakresu ekonomii, przedsiębiorczości, prawa i funkcjonowania społeczeństwa obywatelskiego.	OI-3, OI-4
S13	Liczba uczniów objętych wsparciem w zakresie innowacyjnych programów kształcenia.	OI-4
S14	Liczba uczniów szkół i placówek kształcenia zawodowego uczestniczących w stażach i praktykach u pracodawcy.	OI-4
S15	Liczba zorganizowanych kursów dla młodzieży stojącej przed wyborem zawodu.	OI-3, OI-4